

Nastavni plan i program II ciklusa studija

MASTER IMAMETA

Oktobar 2024.

Cilj i struktura studijskog programa

Osnovni cilj pokretanja Mastera imameta je da već angažiranim ili budućim imamima omogućiti sticanje neophodnih znanja, vještina i kompetencija koje će im omogućiti da obavljaju mnoštvo različitih uloga koje se očekuju od imama kao vjerskog lidera u zajednici vjernika. Naime, imam nije samo osoba koja predvodi namaze u džematu, drži hutbu petkom, drži mektebsku nastavu i obavlja vjerske ceremonije u prigodnim prilikama nego i onaj ko je pozvan da prezentira islam u lokalnim i regionalnim medijima muslimanskoj i nemuslimanskoj publici, sarađuje sa predstavnicima drugih vjerskih zajednica na terenu, djeluje kao duhovni skrbnik, savjetuje u porodičnim i drugim konfliktima u zajednici, organizira i vodi projekte izgradnje i unaprijeđenja infrastrukture vjerskog, obrazovnog i kulturnog života te revitalizacije vakufske imovine, zalaže se na lokalnom nivou za zaštitu vjerskih prava članova džemata ili institucije u kojoj djeluje i sl. Da bi imam ispunio očekivanja zajednice čiji pripadnici su sve više educirani i adekvatno odgovorio njenim narastajućim potrebama, standardi obrazovanja i osposobljavanja na polju imameta moraju se podizati na viši akademski i stručni nivo.

Master studij je strukturiran u okviru četiri akademska semestra. U prvom semestru zastupljeni su predmeti kojima se nastoji kod studenata unaprijediti poznavanje klasičnih islamskih tekstova iz oblasti tefsira, hadisa i akaida, s jedne strane i, omogućiti im da razumiju savremene interpretativne tokove islama i suoče se sa izazovima različitih vjerskih tumačenja, s druge strane. Također im se pruža mogućnost da usvoje teorijska znanja iz metodologije istraživanja u islamskim naukama i praktične vještine izrade magistarskog i drugih stručnih radova. U drugom semestru ponuđeni su predmeti kojima se studenti educiraju za angažman na polju islamskog dušebrižništva i savjetovanja. Nastoji ih se osposobiti za rad sa fizički i mentalno oboljelim članovima džemata (zajednice), bolesnicima u bolnicama i drugim zdravstvenim ustanovama, ovisnicima u centrima za odvikavanje i rehabilitaciju, u univerzitetskim kampusima i studentskim domovima, domovima za njegu starih i iznemoglih osoba, centrima za rad sa osobama sa posebnim potrebama i dr. Ovim se, između ostalog, nastoji otvoriti dodatni prostor za društveni i profesionalni angažman svršenica Fakulteta. Ponuđeni su i predmeti Upravljanje projektima kojim se nadograđuju znanja, vještine i sposobnosti usvojene na prvom ciklusu u okviru predmeta Menadžment za imame, te Religija i pravo kojom se studenti upoznaju sa pravnim okvirom i mehanizmima zaštite prava na slobodu vjere i uređenjem odnosa između države i vjerskih zajednica. Studentima se pruža i prilika da unaprijede jezičke kompetencije u arapskom jeziku. U trećem semestru studenti imaju priliku da stiču znanja i vještine upravljanja konfliktnim situacijama u džematu (zajednici), edukativnog (terbijje) i misijskog (da'va) djelovanja putem masovnih medija, kao i da unarijede jezičke kompetencije u evropskim jezicima. Izborni predmeti trećeg i četvrtog semestra pružaju mogućnost studentima da se, kroz izbor grupe predmeta, specijaliziraju za profesionalni angažman (a) na polju imameta u ustanovama, odn. islamskog dušebrižništva i savjetovanja, (b) u dijasporalnim džematima ili (c) da prodube znanje i usvoje vještine iz specifičnih oblasti. Kroz prvu grupu izbornih predmeta studenti stiču znanja iz naučnih disciplina ili tematskih oblasti čije je poznavanje neophodno za adekvatno snalaženje i kvalitetno djelovanje u ciljnim grupama islamskog dušebrižništva: vojnici, oboljeli, ovisnici, prijestupnici i dr. Druga grupa izbornih predmeta priprema studente za rad u bošnjačkim dijasporalnim zajednicama u Evropskoj uniji i Sjevernoj Americi. Pruža im se široki uvid u jezik, kulturu, pitanja društvene integracije i prevencije radikalizacije, političke sisteme i odnos države, prava i religije u zapadnim zemljama. U četvrtom semestru studenti pišu i završni, magistarski stručni rad.

Ovaj studij osposobljava studente za vršenje vjerskih i odgojnoobrazovnih službi u:

(a) organizacionim jedinicama i ustanovama Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i priznatih islamskih zajednica Bošnjaka u inozemstvu (Imam, Univerzitetski asistent islamskih nauka (mu'id) u naučnoj grani Islamska praktična teologija (imamet); Odgajatelj u učeničkim i studentskim domovima Islamske zajednice, uz polaganje razlike pedagoško-psiholoških i didaktičko-metodičkih predmeta; kao i

(b) različitih obrazovnih, kulturnih, i društvenih djelatnosti koje podrazumijeva humanističko obrazovanje.

Uslov za zapošljavanje u zanimanjima pod (a) jesu prethodno završena medresa (priznata od Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i prvi ciklus studija iz imameta/hatabeta/ta'lima ili islamske teologije.

Obrazovna kvalifikacija koja se stiče završetkom studijskog programa je Magistar/Magistra Islamske praktične teologije (imamet), pripada nivou 7 KOBiH.

Master imameta mogu upisati studenti koji su prethodno završili prvi ciklus studijskog programa za imame, hatibe i mu'allime ostvarivši na njemu 180 ECTS kredita, kao i studenti koji su prethodno završili prvi ciklus studijskog programa islamske teologije po predbolonjskom ili bolonjskom sistemu studiranja.

Ishodi učenja

Po završenom Masteru imameta student će moći: 1) identificirati i kritički propitivati glavne teme koje se odnose na odgovorno razumijevanje i življenje islama u današnjem svijetu; 2) interpretirati klasične tefsirske, hadiske i akaidске tekstove i kritički evaluirati njihove glavne teme i pitanja uz suočavanje sa savremenim interpretativnim tokovima islama te izazovima različitih vjerskih tumačenja; 3) samostalno poduzimati istraživački rad na području teđžvidske i kiraetske nauke; 4) stručno izložiti različita razumijevanja osnovnih izvora islama, posebno iz perspektive hanefijsko-maturidijske tradicije i teme iz teologije međureligijskog dijaloga; 5) analizirati ulogu hadisa u metodologiji hanefijskog mezheba i njenu primjenu u oblasti ibadata (obredoslovlja); 6) kroz interdisciplinarni pristup, koristeći se hadiskom i fikhskom literaturom, argumentirati utemeljenost šerijatsko-pravnih normi u hanefijskom mezhebu; 7) suprostaviti različite pristupe u tumačenju šerijata u savremenom bosanskohercegovačkom društvu i dijasporalnim bošnjačkim zajednicama; 8) objasniti odnose između religije i države te međunarodne i domaće sisteme zaštite prava na slobodu religije; 9) kroz studije islamske kulture i civilizacije student će razumjeti pitanja urbane kulture u savremenom društvu iz ugla muslimanske religijske tradicije; 10) kritički analizirati savremene islamske pokrete te artikulirati pitanja koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi; 11) analizirati teme genocida vezane za ljudske zajedice generalno i sprecifično za BiH; 12) izvršavati imamske i hatibske poslove; 13) pokazati komunikacijsko/savjetodavne kompetencije u vjerskom radu sa ciljanim populacijama; 14) samostalno i odgovorno islamski djelovati i razvijati religijski život zajednici/džematu kroz različite projekte i inicijative; 15) primijeniti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke spoznaje i izvoditi savremenu mektepsku nastavu; 16) neposredno djelovati u kontekstu duhovne vjerske brige prema ciljanim populacijama te na području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba; 17) uspješno raditi sa socijalno osjetljivim i marginaliziranim kategorijama društva, naročito s omladinom i osobama s teškoćama u razvoju; 18) samostalno i u timu provoditi interdisciplinarna istraživanja primijenjenog karaktera, relevantna za različite aspekte rada i djelovanja imama; 19) kritički valorizirati pitanja jezika, kulture, društvene integracije i prevencije radikalizacije, političke sisteme i

odnos države, prava i religije u zapadnim zemljama; 20) sudjelovati u timskom radu i upravljati konfliktima; 21) koristiti stručnu literaturu na arapskom jeziku iz oblasti temeljnih vjerskih disciplina i izražavati se na arapskom jeziku u okviru tema specifičnih za islamske nauke (na naprednom nivou); 22) na akademskom engleskom jeziku tretirati različite teme iz oblasti islamskih studija kako u pisanoj, tako i u govornoj produkciji.

Plan osiguranja kvaliteta studijskog programa

Kvalitet studijskog programa osigurava se provođenjem postupaka i procedura unutrašnjeg i vanjskog sistema osiguranja kvaliteta u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja. Ti postupci i procedure uključuju, pored ostalog, semestralne evaluacije nastave, periodičnu evaluaciju studijskog programa, upravljanje informacijama o studijskim programima u svrhu poboljšanja njegovog kvaliteta, uključivanje svih relevantnih aktera zainteresiranih za kvalitet studijskih programa u procese revizije (nastavno osoblje, studenti, poslodavci i dr.), informiranje javnosti o različitim aspektima studijskog programa, ulaganje u ljudske i materijalne resurse za izvođenje programa, poticanje međunarodne mobilnosti studenata i nastavnog osoblja, periodičnu akreditaciju studijskog programa i dr.

Naučna polja kojima pripada studijski program

Kao i prvi ciklus studija za imame, master studij je konceptualiziran u okviru islamskih nauka koje pripadaju grupaciji humanističkih nauka, ali je više strukovni, nego akademski i usmjeren je prvenstveno na savladavanje primjenjivih znanja i vještina u oblasti praktične islamske teologije: imameta, hatabeta i ta'lima, senzibilan za praktične vjerske, kulturne i društvene potrebe vjernika i Islamske zajednice, te za njihove bosanskohercegovačke i evropske posebnosti. Studij pored nastave i individualnog rada studenata, obuhvata i obaveznu stručnu praksu koja se realizira u različitim kontekstima (džemat, mediji, nevladine islamske organizacije, vojska, zdravstvene ustanove, centri za odvikavanje, studentski domovi, korektivne ustanove i dr.).

Organizacija i trajanje studijskog programa

Master studij traje 2 akademske godine a organiziran je kroz 4 semestra. Njegovih završetkom stiče se ukupno 120 ECTS bodova. Jezik studija je bosanski.

Kvalifikacije koje se stiču po okončanju studijskog programa

Magistar imameta

Opis studijskog programa	
1. Ishodi učenja studijskog programa	Po završenom Masteru imameta student će moći: 1) identificirati i kritički propitivati glavne teme koje se odnose na odgovorno razumijevanje i življenje islama u današnjem svijetu; 2) samostalno poduzimati istraživački rad na području tedžvidske i kiraetske nauke; 3) interpretirati klasične tefsirske tekstove i kritički evaluirati glavne teme i pitanja klasičnih tefsirskih tekstova; 4) stručno izložiti različita razumijevanja osnovnih izvora islama, posebno iz perspektive hanefijsko-

	maturidijske tradicije i teme iz teologije međureligijskog dijaloga; 5) analizirati ulogu hadisa u metodologiji hanefijskog mezheba i njenu primjenu u oblasti ibadata (obredoslovlja); 6) analizirati pitanja savremenih fikhskih studija i fetvi; 7) razumjeti odnose između religije, prava i države te međunarodne i domaće sisteme zaštite prava na slobodu religije; 8) obavljati istraživanja o savremenim fikhskim i religijskopравnim temama s fokusom na bosanskohercegovački i evropski prostor; 9) Kroz studije islamske kulture i civilizacije student će razumjeti pitanja urbane kulture u savremenom društvu iz ugla muslimanske religijske tradicije; kritički analizirati savremene islamske pokrete te artikulirati pitanja koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi; analizirati teme genocida vezane za ljudske zajedice generalno i specifično za BiH; 10) izvršavati imamske i hatibske poslove; 11) pokazati komunikacijsko/savjetodavne kompetencije u vjerskom radu sa ciljanim populacijama; 12) samostalno i odgovorno islamski djelovati i razvijati religijski život zajednici/džematu kroz različite projekte i inicijative; 13) primijeniti pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke spoznaje i izvoditi savremenu mektepsku nastavu; 14) Neposredno djelovati u kontekstu duhovne vjerske brige prema ciljanim populacijama te na području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba; 15) pokazati sposobnost razumijevanja i komunikacije na dva strana jezika (arapski i engleski jezik ili njemački) na naprednom nivou.
3. 2. Način realiziranja nastave	Studij će se realizirati kao redovni i vanredni studij. Predvidjet će se mogućnost studija na daljinu (DL) nakon što Fakultet ostvari potrebne tehničke pretpostavke za njegovo izvođenje.
3.3. Uslovi upisa na naredni semestar	Odslušan i ovjeren prethodni semestar.
3.4. Uslovi završetka studija	Položeni svi predmeti, uspješno realizirani programi stručne prakse te napisan i odbranjen magistarski stručni rad.
3. 5. Mogućnost nastavka studija	Svršenici master studija moći će nastaviti studij na doktorskom studiju iz islamskih nauka.

3.6. Nastavni plan (popis obaveznih i izbornih predmeta)

	1. SEMESTAR	Sati predavanja	Sati vježbi	Sati seminara	ECTS	ŠIFRE
					30	
1.	Klasični tefsirski tekstovi	30	15		5	INTE 3411
2.	Hadis u hanefijskom mezhebu	30	15		4	INHA 3411
3.	Eš'arijsko-maturidijski akaid	30	30		4	INAK 3411
4.	Savremeni islamski pokreti	30		15	6	INIC 3411
5.	Učenje Kur'ana (Kiraet) VI	30	15		5	INKI 3411
6.	Metodi istraživanja	30	30	15	6	INOP 3411
	2. SEMESTAR				ECTS	
					30	
1.	Islamsko dušebrižništvo	30	15	15	5	INIM 3421
2.	Rad imama sa omladinom i osobama sa posebnim potrebama	30	15		5	INIM 3422
3.	Religija i pravo	30	15		5	INFI 4421
4.	Projektni menadžment	30	15		5	INOP 3421
5.	Arapski jezik za islamske studije	15	30		5	INAR 3421
6.	Savremene fikske studije u bosanskohercegovačkom kontekstu	30	15		5	INFI 3422
	3. SEMESTAR				ECTS	
					30	
1.	Rješavanje sukoba	30	15		5	INRP 3511
2.	Savremeno komuniciranje	30	15		5	INOP 3511
3.	Islamsko dušebrižništvo: praktikum	0		45	4	INIM 3511
4.	Njemački jezik za islamske studije I/ Engleski jezik za islamske studije I	0	30	15	5	INOP 3512
5.	Izborni predmet iz religijske pedagogije	30	15		6	INRP____
6.	Izborni predmet				5	
	4. SEMESTAR				ECTS	
					30	
1.	Izborni predmet				5	
2.	Magistarski rad	-	-	-	25	
	IZBORNI PREDMETI					

	Specijalizacija u oblasti imameta u ustanovama ¹					
1.	Služba imama u vojsci	30	15		5	INIM 3531
2.	Porodično savjetovanje	30	15		6	INRP 3531
3.	Socijalna pedagogija	30	15		6	INRP 3532
	Specijalizacija za rad u dijaspori					
1.	Islam u Evropi	30		15	5	INIC 3531
2.	Imamski rad i prevencija devijantnih ponašanja	30	15		5	INIM 3531
3.	Engleski jezik za islamske studije II	0	30	15	5	INOP 3531
4.	Njemački jezik za islamske studije II	30	30		5	INOP 3532
	Ostali izborni predmeti					
1.	Savremene fikske studije	30	15		5	INFI 3531
2.	Teologija međureligijskog dijaloga	30	30		5	INAK 3531
3.	Studije genocida	30		15	5	INIC 3532
4.	Imamski rad i savremena kultura	30	15		5	INIC 3533
5.	Andragogija	30	15		6	INRP 3533

3.7. Stručna praksa studenata

Različiti oblici stručne prakse studenata bit će popraćeni ciljanim protokolom posmatranja i stručnim mentorskim vođenjem nastavnika i stručnjaka iz prakse. Studentska stručna praksa posebno će biti normirana Pravilnikom o stručnoj praksi studenata Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu. S obzirom da se stručna praksa studenata realizira i u okviru prvog ciklusa, ona bi na drugom ciklusu Studijskog programa za imame bila vrjednovana sa 12 od ukupno 30 ECTS kredita koliko je predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju KS (2017.). Vrjednovanje pojedinačnih segmenata stručne prakse precizira se nastavnim programima predmeta ili Pravilnikom o stručnoj praksi.	
3.7.1. Praktični rad u džematu na poslovima imama, hatiba i mu'allima u toku mjeseca ramazana	Studenti u toku mjeseca ramazana obavljaju praktični rad imama, hatiba i mu'allima u džematu.
3.7.2. Metodička praksa u mektebima i školama	Realizira se u okviru predmeta Metodika mektepske nastave II u mektebima i školama.
3.7.3. Praktikum u zdravstvenim ustanovama/ korektivnim ustanovama	Studenti obavljaju praksu iz predmeta Islamsko dušebrižništvo praktikum u a) zdravstvenim ustanovama, kao što su: bolnice, centri za mentalno zdravlje, starački domovi i komune za odvikavanje od korištenja psihoaktivnih supstanci, b) korektivnim

¹ Studenti mogu, osim predmeta navedenih u popisu, birati i druge predmete kojima se razvijaju i unaprijeđuju kompetencije za dušebrižnički i savjetodavni rad a koje će, po odobrenju Vijeća Fakulteta, slušati i polagati na drugim organizacionim jedinicama Univerziteta u Sarajevu ili drugim univerzitetima (npr. Psihopatologija, Socijalna patologija, Maloljetnička delinkvencija, Tretman ovisnika, Osnovi krivičnog prava i krivičnog postupka, Penologija, Porodični odgoj, Porodično savjetovanje i medijacija i dr.). Potencijalni mentori magistarskih radova mogu pomoći studentima i usmjeriti ih prilikom izbora predmeta.

	ustanovama, kao što su kaznenopopravni zavodi i centri za preodgoj maloljetnih prijestupnika i delinkvenata.
3.7.4. Praktikum u studentskim domovima i projektima za mlade	Realizira se u u studentskim domovima te u okviru projekata za rad sa mladima (npr. Mreža mladih Islamske zajednice) u okviru predmeta Rad imama sa omladinom i osobama sa posebnim potrebama.
3.7.5. Praktikum u školama za djecu sa posebnim potrebama	Realizira se u okviru predmeta Rad imama sa omladinom i osobama sa posebnim potrebama u specijalnim osnovnim i srednjim školama ili redovnim školama koje realiziraju programe inkluzije djece sa posebnim potrebama.
3.7.6. Učešće u projektima/realizacija projekata u okviru organizacionih jedinica i organa Islamske zajednice i nevladinim organizacijama, primarno onima islamskog karaktera	Realizira se u okviru predmeta Upravljanje projektima pri džematima, medžlisima, muftijstvima i nevladnim islamskim organizacijama.
3.7.7. Praktikum u porodičnim savjetovalištim	Studenti obavljaju praksu iz Porodičnog savjetovanja u porodičnim savjetovalištim.
3.7.8. Praktični rad pri elektronskim i printanim medijima	Izvodi se u okviru predmeta Savremeno komuniciranje pri elektronskim i printanim medijima, osobito islamskim (kao što su Preporod, RTV Bir i dr.).
3.7.9. Praktikum u Oružanim snagama BiH	Usmjeren je na posmatranje funkcioniranja Oružanih snaga BiH i imamskog rada u njima te oblike praktičnog angažmana. Izvodi se u okviru predmeta Imamska služba u vojsci.
3.7.10. Praktikum pri Međureligijskom vijeću BiH	Podrazumijeva angažman u različitim aktivnostima i projektima Međureligijskog vijeća BiH, osobito pri njegovim lokalnim odborima. Realizira se u okviru predmeta Teologija međureligijskog dijaloga.

NASTAVNI PROGRAM (OPISI PREDMETA)

1. semestar: silabusi obaveznih predmeta

Šifra predmeta: INTE 3411		Naziv predmeta: Klasični tefsirski tekstovi	
Ciklus: 2	Godina: 4	Semestar: 7	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 30; Vježbe 15	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa nekim od najznačajnijih klasičnih tefsirskih tekstova istaknutih mufessira; upoznati studente sa osnovnim pitanjima i problemima koji klasični tefsirski tekstovi sadrže; osposobiti studente na samostalno čitanje i razumijevanje klasičnih tefsirskih tekstova.		
Tematske jedinice:	1. sedmica: Upoznavanje sa planom predavanja, literaturom i načinom ocjenjivanja studenata 2. sedmica: Taberijevo tumačenje 102. ajeta sure el-En'am (Božiji atributi) 3. sedmica: Zamahšerijevo tumačenje: el-Bekare, 185; ed-Duhan, 2-5, ez-Zuhruf, 2-4. (Početak objave Kur'ana; nebesko porijeklo Kur'ana, koncept Kur'ana) 4. sedmica: Bejdavijevo tumačenje: Es-Saff, 6; Ali Imran, 144; el-Furkan, 7; el-Feth, 1-3 (Najava Muhammeda, a.s., ljudska priroda Muhammeda, a.s., Božija utjeha i podrška Muhammedu, a.s.) 5. sedmica: Taberijevo tumačenje 213. ajeta sure el-Bekare (Vjerske zajednice i poslanici) 6. sedmica: Bejdavijevo tumačenje: Ali Imran, 65-68; el-Bekare, 125 (Ibrahim, a.s., kao hanif, Ibrahim, a.s., i sveto tlo Mekke) 7. sedmica: Bejdavijevo tumačenje sure Jusuf 8. sedmica: Polusemestralni ispit 9. Tefsirul-Dželalejn, El-Hakka, 1-10 (Kazna Semuda i 'Ada) 10. Zamahšerijevo tumačenje: Merjem, 16-22; en-Nisa', 171 (Najava rođenja Isaa, a.s., Isa, a.s., nije Božiji sin); Bejdavijevo tumačenje: en-Nisa', 157-158; ez-Zuhruf, 61 (Isaova, a.s., smrt, Isa, a.s., kao vjesnik Sudnjega dana) 11. Et-Tefsirul-kebir Fahruddina er-Razija: el-Bekare, 172-173; el-Bekare, 219 (Zabrana svinjskog mesa, zabrana alkoholnih pića) 12. Islam, "religije Knjige", paganizam: el-Hadždž, 17; el-Bekare, 142-143; el-Ma'ide, 82-83, 44; et-Tevbe, 29, el-Bekare, 170; en-Nedžm, 19-23 13. Meleci, džini, ljudi: el-Mu'min, 7; en-Nedžm, 4-10; Sad, 1-76; el-Džinn, 1; el-Hidžr, 26-27; el-E'raf, 19-20 14. Veliki grijesi, motivi djela, gomilanje imetka: en-Nisa', 31; Hud, 15-16; el-Bekare, 262-263; et-Tevbe, 34-45		

	15. Rezime i verifikacija prisustva studenata.
Ishodi učenja: (kompetencije - znanje, vještine, stavovi, vrijednosti...)	Studenti će moći identificirati neke od najznačajnijih klasičnih tefsirskih tekstova. Razvijaju sposobnost da prepoznaju ključna pitanja koja oni razmatraju. Stiču kompetenciju da ih s razumijevanjem čitaju i tumače te kritički evaluiraju glavne autore, teme i probleme klasičnih tefsirskih tekstova.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Redovni: aktivnost na nastavi: 10 bodova prva parcijala: pismeno, usmeno - 40 bodova završni ispit: pismeno, usmeno - 50 Vanredni: seminarski rad / esej: 20 prva parcijala: pismeno, usmeno - 30 bodova završni ispit: 50 bodova
Literatura:	Obavezna: 1. Almir Fatić (pr.), <i>Klasični tefsirski tekstovi</i>, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, 2006. Dopunska: 1. Sejjid Kutb, <i>U okrilju Kur'ana</i>, 1-30, Sarajevo, 1996-2000. 2. <i>Tefsir Ibn Kesir</i>, skraćeno izdanje, Sarajevo, 2002. 3. Ibn 'Abbas, <i>Tefsir</i>, 1-6, Sarajevo, 2007. 4. Mahmud Šeltut, <i>Komentar Kur'an-i kerima (prvih deset džuzova)</i>, Sarajevo, 2007. 5. Jusuf el-Karadavi, <i>Kako se odnositi prema Kur'anu Časnom</i>, Sarajevo, 2012. 6. Ibn Džuzejj, <i>Olakšani komentar Kur'ana</i>, 1-6, Sarajevo, 2014. 7. Tusteri, <i>Tefsiru l-Kur'ani l-'Azim</i>, Fojnica, 2016. 8. Imam Kurtubi, <i>Sveobuhvatni tumač kur'anskih poruka</i>, Sarajevo, 1-6, 2013-2017.

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Hadis u hanefijskom mezhebu		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 4
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema		

Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa glavnim odrednicama pozicije hadisa u hanefijskoj pravnoj školi i relaciji između tradicijske utemeljenosti mezheba i pojedinačnih hadiskih korpusa; upoznati studente sa pravnim pitanjima u kojima postoje različiti pristupi na temelju razumjevanja i primjene hadiskih tekstova; osposobiti studente na samostalno čitanje i razumijevanje pozicije hadisa u hanefijskoj pravnoj školi.
Tematske jedinice:	1. Upoznavanje sa planom predavanja, literaturom i načinom ocjenjivanja studenata. Imam Ebu Hanife, život, djelo i metodologija deriviranje propisa. 2. Karakteristike i specifikumi pristupa imama Ebu Hanife hadisu, rad na polju hadisa i pozicija u rivajetu. Učenici imama Ebu Hanife i sened hanefijske pravne škole do bosansko-hercegovačke uleme. 3. Taharet i abdest, pristup hanefijske pravne škole i interpretacija hadiske argumentacije. 4. Potiranje po mestvama i čarapama – pravni stav hanefija i hadiski argumenti. 5. Skraćivanje i spajanje namaza općenito i tokom obreda hadža u hanefijskom mezhebu – hadiska argumentacija. 6. Svojstva namaza shodno hanefijskoj pravnoj školi i njihovo uporište u poslaničkoj tradiciji. 7. Učenje u namazu i vitr namaz u hanefijskoj pravnoj školi. 8. Polusemestralni ispit. 9. Imamet u hadisima – hanefijski pravni pristup. 10. Propisi o džamijama u hanefijskom mezhebu kroz hadise. 11. Zekat i sadekatul-fitr, osnovni propisi kod hanefija i argumenti u hadisu – prenošenje zekata iz mjesta gdje je prikupljen. 12. Vrste posta kod hanefija, post nafle i kada je obavezujući – argumenti iz hadisa Božijeg Poslanika, s.a.v.s. 13. Obaveznost hadža i njegove vrste kod hanefija i hadiski argumenti. 14. Uvjet velija u hanefijskoj školi u bračnom ugovoru, hadisi o uvjetovanju staratelja i njihova interpretacija. 15. Rezime gradiva.
Ishodi učenja:	Znanje: studenti stiču uvid u neke od najznačajnijih fikhskih pitanja shodno hanefijskom mezhebu i njihovoj hadiskoj argumentaciji. Vještine: razvijaju sposobnost da prezentiraju hanefijske pravne stavove sa hadiskom argumentacijom. Kompetencije: stiču kompetenciju razumjevanja hanefijske pravne škole i poslaničkog nasljeđa kao njenog utemeljenja; da kritički evaluiraju pojedinete pravne prirode i analiziraju njihove argumente u hadiskom korpusu.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje, prevođenje i analiziranje tekstova
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni:</i> Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova. <i>Vanredni:</i> Seminarski rad: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.

Literatura:	Obavezna: <i>Materijali „Hadis u hanefijskoj pravnoj školi“ prof. dr. hfz. Kenan Musić (u pripremi) objavljen tekst „Prenošenje sunneta između pravnih škola i hadiske znanosti“ Zbornik FIN-a broj 26, godina 2022.</i> Dopunska: 1. Es-Sagrdži As'ad, <i>El-Fikh el-hanefijj ve edilletuhu, Mekteb al-Gazali, 1999.</i> 2. <i>Ez-Zuhajli Vehbe, El-Fikh el-islamijj ve edilletuhu, Dar el-fikr, Damask.</i> 3. -----, <i>El-Fikh el-hanefijj el-mujesser, Dar el-fikr, Damask, 2010.</i> 4. El-Mabedži Ali b. Zekerija, <i>El-Lubab fil-džami' bejnel-Kitab ves-sunnet, Mektebe el-Hakkanije.</i> 5. El-Behlevi, Muhammad, <i>Edilletu el-hanefijje – 'ibadat, Dar al-kalem, Dimešk, 2007;</i> 6. Et-Turkmani, Abdulmadžid, <i>Dirasat fi usul el-hadis 'ala menhedži-hanefijje, Dar Ibn Kesir, 2012.</i>

Šifra predmeta: INAK 3411	Naziv predmeta: Ešarijsko-maturidijski akaid		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni predmet		Ukupan broj kontakt sati: 60 Predavanja: 30; Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa muslimanskim odnosom prema znanosti i filozofiji u ranome i klasičnom periodu razvoja muslimanskoga mišljenja, te upoznavanje sa osnovnim učenjima te značajem eš'arijske i maturidijske teologije.		
Tematske jedinice:	1. Uvodne napomene I temat: Historija 2. Eš'arijska škola u Basri (<i>pregled</i>) 3. Maturidijska škola u memlučkoj i osmanskoj imperiji 4. Literatura i utjecaj na kasniju akaidsku misao II temat: Vjerovanje, znanosti i filozofija (VIII i IX v.) 5. Razumijevanje znanosti (<i>filozofija znanosti</i>) 6. Muslimansko mišljenje u VIII i IX v. – pregled 7. Religija i filozofija (primjer djela: „Ġāmi‘ al-ḥikmatayn“) 8. Odnos filozofije i kelama (razumijevanje svijeta te čovjekove duše) 9. Vjerovanje i kreiranje koncepta „ortodoksije“		

	10. (PREDISPOZICIONNE VJEŽBE) III temat: Eš'arijsko-maturidijsko učenje 11. Učenje o Bogu i razumijevanje prirode svijeta 12. Spoznaja, vlastito uvjerenje i <i>taqlīd</i> 13. Čovjek i njegov odnos prema historiji IV temat: Eš'arijsko-maturidijski akaid u Bosni 14. Zastupljenost i izučavanje eš'arijskog i maturidijskog akaida 15. Savremene kritike i pitanje relevantnosti metoda eš'arijsko-maturidijskog filozofijsko-teologijskog nasljeđa u savremenosti
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanjem ovoga modula, studenti će steći osnovna znanja o kontekstu unutar kojega su, nakon osnivanja, razvijani ešarijski i maturidijski mezheb, te uvid u ključne probleme i teorije koje su argumentirali učenjaci (<i>âlimi</i>) tih tradicija. Vještine: Uspješnim savladavanjem ovoga modula, studenti će biti u mogućnosti koristiti se temeljnom literaturom vezanom za pitanje razumijevanje logike razvoja ešarijskog i maturidijskog kelama, te u praktičnom smislu vjernicima (naročito u džamijama) moći posredovati osnovnu logiku učenja te dvije škole. Kompetencije: Nakon ovoga kursa, studenti će moći kompetentno u javnosti interpretirati osnovne značajke ešarijsko-maturidijske teologije, te preuzeti zadaću savjetnika u ustanovama Islamske zajednice, čija je zadaća praćenje te, u određenoj mjeri, interpretiranje aktuelnih teorija vezanih za muslimansko teološko mišljenje.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	1. interaktivna predavanja 80 % 2. radionice 10 % 3. prezentacije studenata 10 %
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	a) redovni studenti 1. Polusemestralni usmeni ispit 40 % 2. Završni usmeni ispit 40 % 3. Prezentacije studenata 20 % b) vanredni studenti Polusemestralni usmeni ispit 50 % Završni usmeni ispit 50 %
Literatura:	Obavezna: 1. Adnan Silajdžić, Samir Beglerović, „Oporuka“ (<i>El-Vasijja</i>); „Pismo Ebu Hanife upućeno Osmānu el-Bettīju“, „El-Fikhu-l-ebsat“ (<i>Šire i jednostavnije razumijevanje</i>), u djelu: <i>Akaidiska učenja Ebu Hanife:</i>

	<i>Hanefijska tradicija tumačenja osnova islamskog vjerovanja</i>, Sarajevo, El-Kalem, 2016., 44.-97.; str. 153.-167.; 211.-216. 2. Adnan Silajdžić, „Epistemologija (spoznajna teorija imama Eš'arija)“, u djelu: <i>Filozofijska teologija Abu al-Hasana al-Aš'arija</i>, Sarajevo, Bosanski kulturni centar, 1999., str. 203.-213. 3. Mustafa Cerić, „Maturidijev utjecaj“, u djelu: <i>Korijeni sintetičke teologije u islamu: Ebu Mensur el-Maturidi (853-944)</i>, Sarajevo, El-Kalem, 2012., str. 241.-249. 4. Ahmed El Shamsy, „Društveno konstruiranje ortodoksnosti“, u djelu: <i>Kembridžski priručnik klasične islamske teologije</i>, Sarajevo, Međunarodni forum Bosna, br. 71-72, 2016., str. 108.-127. 5. Nerkez Smailagić, „Znanost u islamskoj kulturi“, u djelu: <i>Klasična kultura islama</i>, Zagreb, 1973., vlastita naklada, tom I, str. 108.-114. 6. Srđan Lelas, „Filozofija znanosti“, u djelu: <i>Promišljanje znanosti</i>, Zagreb, Hrvatsko filozofsko društvo, 1990., str. 190.-194. Dopunska: 1. Rešid Hafizović, <i>Teološki traktati I: Tumačenje osnova islamske vjere</i>, Zenica, Bemust, 1996. 2. Adnan Silajdžić, <i>Filozofijska teologija Ebu al-Hasana al-Aš'arija</i>, Sarajevo, Bosanski kulturni centar, 1999. 3. Samir Beglerović, „Nauk“, u knjizi: <i>'Abd al-Qādir al-Ġaylānī i derviški red kaderija</i>, Sarajevo, Fakultet islamskih nauka i Hadži Sinanova tekija, 2009., str. 181.-280. 4. Adnan Silajdžić, Samir Beglerović, <i>Akaidsko učenje imama Ibn Hanbela</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2021. 5. Adnan Silajdžić, Samir Beglerović, Orhan Jašić, Kenan Čemo, <i>Akaidsko učenje imama Nesefija</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2024. 6. Samir Beglerović, Kenan Čemo, <i>Božija Lijepa Imena sa komentarom i dovama</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2022. 7. Nedžad Grabus, <i>Šejh-Jujino tumačenje temeljnih tema maturidijskog akaida</i>, Kulturno izobraževalni zavod Averroes, Ljubljana, 2020. 8. el-Maturidi, <i>Kitab et-tevhid</i>, Dar el-kutub el-ilmijjeh, Bejrut, 2006. 9. el-Bejdžuri, <i>Tuhfetu-l-murid</i>, Dar el-kutub el-ilmijjeh, Bejrut, 2004.
--	--

Šifra predmeta: INIC 3411	Naziv predmeta: Savremeni islamski pokreti		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 6
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 45 (Predavanja: 30 i Vježbe: 15)		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nijedan.		

Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet pruža uvid u islamske pokrete i ličnosti, njihova učenja i tekstove 20. i ranog 21. st. Analiziraju se odgovori na izazove modernizma, postmodernizma, kolonijalizma i neokolonijalizma koji se referiraju na islamske termine i pojmovlje. S obzirom na prisustvo različitih interpretativnih tokova u BiH i, šire, Evropi, neophodno je da polaznici programa ostvare uvid u njih, kako bi mogli adekvatno razumjeti njihove ciljeve, odlike, metode djelovanja i međusobne razlike.
Tematske jedinice:	1. Glavne teme savremene islamske misli: vjerski autoritet i istina, šerijat i država. 2. Tendencije u savremenom islamu 3. Skolastički tradicionalisti 4. Selefije 5. Modernisti 6. Reformisti 7. Neoharidžizam 8. Polusemestralni ispit 9. Revizija i polusemestralni ispit 10. Harizmatski pokreti 11. Islamizam 12. Postislamizam 13. 'Islamski sekularizam' 14. Islamski pokreti otpora 15. Tenzije i konvergencije
Ishodi učenja: (znanje, vještine, kompetencije)	Student bi nakon odslušanog predmeta trebao biti sposoban: • Akademski utemeljeno prezentirati i kritički analizirati različite trendove na savremenoj islamskoj sceni; • Prepoznati i procijeniti aktivnosti i ideje različitih pokreta u svome okruženju; • Voditi konstruktivan dijalog sa prepoznatim idejama i kritički se pozicionirati u odnosu na njih u svom radu.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	1. predavanja, 2. vježbe, 3. video prezentacije, 4. čitanje originalnih izvora, 5. studentske prezentacije, 6. konsultacije, 7. mentorski rad, 8. istraživanje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Učešće u nastavi (za vanredne studente na instruktivnoj nastavi) 10%; - Seminarski rad 25%; - Pismeni polusemestralni ispit 30%; - Pismeni završni ispit 35%. Za prolaznu ocjenu, pored prisustva nastavi i vježbama, potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja, tj. osvojiti 55% bodova na vježbama i dva ispita pojedinačno.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Hrestomatija „Savremeni islamski pokreti“, prir. A. Alibašić. 2. Bilješke sa predavanja <i>Dopunska:</i> Abu-Rabi‘, Ibrahim M., ed., <i>The Blackwell Companion to Contemporary Islamic Thought</i>, Blackwell Publishing, 2006.

	Belkeziz, Abdelilah, <i>The State in Contemporary Islamic Thought: A Historical Survey of the Major Muslim Political Thinkers of the Modern Era</i>, I.B. Tauris, 2009. Cesari, Jocelyne (ed.), <i>The Oxford Handbook of European Islam</i>, Oxford: Oxford University Press, 2015. El-Affendi, Abdelwahab, <i>The People on the Edge: Religious Reform and the Burden of the Western Muslim Intellectual</i>, London, IIIT, 2010. Husain, Mir Zohair, <i>Global Islamic Politics</i>, New York, Longman, 2003. Karčić, Fikret, <i>Društveno-pravni aspekt islamskog reformizma</i>. Sarajevo, Pew Research Center, „Muslims and Islam“, http://www.pewresearch.org/topics/muslims-and-islam/ Ramadan, Tariq, <i>Western Muslims and the Future of Islam</i>, Oxford University Press, 2004. Saeed, Abdullah. <i>Islamic Thought: An Introduction</i>, Routledge, 2006. Taji-Farouki, Suhail Basheer M. Nafi (eds.), <i>Islamic Thought in the Twentieth Century</i>. London: I.B. Tauris, 2004.
--	--

Šifra predmeta: INKI 3411	Naziv predmeta: Učenje Kur'ana (Kiraet) VI		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezni		Ukupan broj kontakt sati: 45 (Predavanja: 30, Vježbe: 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je da se studenti teorijski i praktično upoznaju sa najvažnijim aspektima izučavanja kiraeta, tedžvida i hifza kao i stručnom literaturom na bosanskom i arapskom jeziku.		
Tematske jedinice:	1. Uvod u nauku o kiraetima i mushafskom pravopisu 2. Kodifikacije mushafa 3. Poboljšanja i standardizacija kur'anske ortografije 4. Vrste i pravila kur'anskog pravopisa 5. Aspekti kiraetske argumentacije 6. Kiraetske i pravopisne specifičnosti kur'anskog teksta prema Hafsovom rivajetu 7. Usklađivanje tedžvidskih varijanti u Hafsovom rivajetu 8. Rekapitulacija/test. 9. Tedžvidska analiza sure <i>el-Kehf</i> 10. Učenje hifza kod nas i u svijetu 11. Utjecaj kiraeta na promjene u pauzalnim formama 12. Šatibi i njegovo djelo <i>Hirz el-Emani</i> 13. Teorija o utvrđivanju završetka kur'anskih ajeta 14. Kur'anski vird 15. Rekapitulacija svih oblasti.		
Ishodi učenja: (kompetencije - znanje, vještine, stavovi, vrijednosti...)	Identificirati, interpretirati i primijeniti tedžvidska finese prilikom učenja Kur'ana, identificirati i interpretirati principe i specifičnosti kur'anskog pravopisa, demonstrirati učenje Kur'ana gledajući		

	(kompletan Kur'an) i napamet (hifz) sure el-Kehf i poduzimati samostalni istraživački rad na području tedžvidske i kiraetske nauke.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 3: Zdravlje i blagostanje SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe, seminari, konsultacije, mentorski rad, kvizovi, tutorske grupe, audio-demostrativne metode.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Pismena provjera (test) 30% Kviz 10% Usmena provjera 60%
Literatura:	<i>Obavezna:</i> <i>Obavezna:</i> 1. Kur'an, a.š. 2. Fadil Fazlić, <i>Tedžvid I – Pravila o učenju Kur'ana, a. š.</i>, El-Kalem, Sarajevo, 1997., od 11. – 133. str. 3. Dževad Šošić, <i>Veza između kiraeta i osmanove ortografije Kur'ana</i>, El-Kalem i FIN, Sarajevo, 2005., od 25. – 127. str. 17 4. Dževad Šošić, <i>Kiraeti u tefsiru El-Džami' li ahkami'l-Kur'an imama Kurtubija</i>, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2014. (374. str.) <i>Dopunska:</i> 1. Abdul-Aziz Drkić, <i>Tedžvid – Predajni putevi Hafsovog rivajeta</i>, FIN, Sarajevo, 2017. (152 str.) 2. Dr. Rihab Šeqiqi: <i>Hilje et-tilave</i>, El-Hej'e el-alemije, Džedda, 2008., 85 – 215 str. 3. Abdulfettah el-Mersafi, <i>Hidajetu'l-Kari</i>, Mekteba et-Tajjiba, Medina, bez godine izdanja, od 75.- 362. str.

Šifra predmeta: INOP 3411	Naziv predmeta: Metodi istraživanja		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 6
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 75 Predavanja: 30; Seminar: 15; Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predmet treba da studentima pruži teorijska znanja i vještine neophodne za istraživanje u islamskim naukama, uključujući osposobljavanje studenata za samostalno istraživanje.		
Tematske jedinice:	1. Upoznavanje s planom predavanja. Ključni pojmovi metodologije istraživanja		

	u islamskim naukama: metod, metodologija, istraživanje i islamske nauke 2. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama I. 3. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama II. 4. Izrada istraživačkog projekta u islamskim naukama III. 5. Bibliotečko istraživanje. 6. Metod tekstualne analize I. 7. Metod tekstualne analize II. 8. Historijski metod. 9. Komparativni metod. 10. Etnografski metod. 11. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 12. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 13. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 14. Prezentacija i diskusija istraživačkih projekata studenata 15. Rezime
Ishodi učenja:	Studenti će nakon odslušanog i položenog predmeta biti u stanju da: a) definiraju i pojasne ključne pojmove metodologije istraživanja u islamskim naukama; b) diferenciraju i objasne ulogu svake od pojedinih faza istraživačkog postupka; b) elaboriraju ulogu različitih metoda u istraživanju na polju islamskih disciplina; c) konsultiraju referentna djela za istraživanja na polju islamskih nauka; d) urade istraživački projekat na polju islamskih nauka; e) pripreme sinopsis magistarskog rada.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	Oblici i metode izvođenja nastave: predavanja, seminar i vježbe; prezentacije, diskusione i dijaloške metode, tekstualna metoda, projekti, mentorski rad, samostalni zadaci i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Zadace na vježbama i/ili seminaru: 20 % Istraživački projekat u islamskim naukama: 50 % Završni pismeni i usmeni ispit: 30 %

	Student je obavezan na svim provjerama znanja, vještina i sposobnosti ostvariti minimalno 55 % od predviđenog broja bodova. Konačna ocjena formira se sabiranjem bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Fikret Karčić, <i>Metodi istraživanja u islamskim naukama</i>, Sarajevo: El-Kalem i CNS, 2013, 106 str. <i>Dopunska:</i> 1. Louay Safi, <i>Izvoriznanja: komparativna studija o islamskim i zapadnim metodima istraživanja</i>, Sarajevo: El-Kalem, 2013, 269 str. 2. ‘Abdulvehhab Ibrahim EbuSulejman, <i>Kitabetu el-bahs el-‘ilmive mesadir ed-dirasat el-islamijje</i>, Daru-š-šuruk, 1986, 679 str.

2. semestar: silabusi obaveznih predmeta

Šifra predmeta: INIM 3421		Naziv predmeta: Islamsko dušebrižništvo	
Ciklus: II	Godina: V	Semestar: X	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15; Seminar: 15	
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada.		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet predstavlja uvod u islamsku duhovnu brigu u institucionalnom okruženju, baveći se pritom teorijskim i aplikativnim aspektima i pitanjima ove prakse. Predmet ovog kolegija pozicioniran je u tački susretanja islamske teologije i društveno-humanističkih nauka. Kao takav, on razmatra višedimenzionalnu procjenu i diferencijalnu primjenu različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o pojedincima koji borave u institucionalnim okruženjima u svojstvu korisnika njihovih usluga. Cilj predmeta stoga je 1) upoznati studente sa značenjem dušebrižništva u islamskoj konstitutivnoj i interpretativnoj tradiciji, savremenom institucionalnom okruženju te mogućnostima i izazovima njegove prakse, i 2) upoznati studente sa načinima procjene duhovno-psihološkog stanja klijenta i sa primjenom različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga.		
Tematskejedinice:	1. Uvod: islamska duhovnost i duhovna skrb 2. Kompetencije muslimanskog dušebrižnika: ličnost i vještine 3. Načini procjene u islamskom dušebrižništvu 4. Intervencije u islamskom dušebrižništvu		

	5. Profesionalna etika i dušebrižništvo 6. Razumijevanje iskušenja u islamu 7. Islam, duhovnost, palijativna briga, tugovanje i kriza 8. Islamsko dušebrižništvo u zdravstvenom okruženju 9. Islamska duhovna skrb u ustanovama za mentalno zdravlje 10. Islamska duhovna skrb u korektivnim ustanovama i vojsci 11. Islamska duhovna skrb u školstvu 12. Islamska duhovna skrb i porodica 13. Islamska duhovna skrb među „specifičnim“ populacijama 14. Dušebrižništvo u zajednici 15. Rekapitulacija
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će moći pojasniti značenje dušebrižništva u islamskoj tradiciji, objasniti mogućnosti i izazove njegove prakse u savremenim okolnostima, kao i načine procjene duhovno-psihološkog stanja klijenta i primjene različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga. Vještine: Studenti će moći prepoznati duhovno-psihološki profil sagovornika i znati primijeniti različite duhovne, terapijske, suportivne i obrazovne tehnike. Kompetencije: U kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga, studenti će moći primijeniti usvojena dijagnostička, savjetodavna i psihoterapijska saznanja i vještine.
Cilj održivog razvoja (SDG):	- SDG 3: Zdravlje i blagostanje - SDG 4: Kvalitetno obrazovanje - SDG 5: Spolna ravnopravnost - SDG 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast - SDG 10: Smanjenje nejednakosti - SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije - SDG 17: Partnerstvom do ciljeva
Metode izvođenja nastave:	- Predavanja - Vježbe - Seminar(i)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Prisustvo i učešće u nastavi 5% - Seminarski rad 15 % - Prvi parcijalni ispit (pismeno) 30 % - Drugi parcijalni ispit (pismeno) 50%
Literatura:	Obavezna: - Alispahić, Sabina. (2016). <i>Psihologija boli</i>. Sarajevo: Filozofski fakultet, odabrana poglavlja. - Alispahić, Sabina. (2018). <i>(R)Evolucija odnosa ljekar – pacijent</i>. Sarajevo: TDP. - Badri, Malik. (2002). <i>AIDS/SIDA i kriza modernog svijeta u svjetlu islama</i>. Sarajevo: El-Kalem, odabrana poglavlja. - _____. (?). „Savjetovanje i psihoterapija iz islamske perspektive – da li su savjetovanje i psihoterapija jedna ili dvije različite oblasti?“ <i>Znakovi vremena</i>, str. 85-115. - Begić, Esnaf. (2019). „Islamsko dušebrižništvo u Njemačkoj: stanje, izazovi i perspektive“, <i>Novi Mu'allim</i>, br. 78, str. 36-44. - Bezić, Ivan. (?). „Pastoralna psihologija“, str. 95-105. - Bistrić, Senahid. (1982). „Islamsko poimanje smrti“. <i>Islamska misao</i>, str. 41-43 (preuzeto iz Hrestomatije „Razvojna psihologija“, str. 401-407). - Čorić, Šimun Šito. (1998). <i>Psihologija religioznosti</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap, odabrana poglavlja. - Hackney, Harold L. i Cormier, S. (2012). <i>Savjetovatelj – stručnjak: Procesni vodič kroz pomaganje</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	- Havelka, Nenad. (2006). <i>Zdravstvena psihologija – nastavni tekstovi</i>. Zagreb: Zdravstveno veleučilište, odabrana poglavlja. - Macanović, Nebojša i Nadarević, Damir. (2014). <i>Penološka andragogija</i>. Banja Luka: EDC, odabrana poglavlja. - Isgandarova, Nazila. (2011). "Effective Islamic Spiritual care: Founadtions and Practices of Imams and Other Muslim Spiritual Caregivers". Wilfrid Laurier University, PhD Dissertation. - Sinanović, Osman, Hafizović, Rešid i Pajević, Izet. (Ur.). (2002). <i>Duhovnost i mentalno zdravlje</i>. Sarajevo: Svjetlost, odabrana poglavlja. - Smajić, Aid and Baturić, Hajrudin. (2020). „Muslim Chaplaincy and Spiritual Counseling in Bosnian Prisons: Case Study of Tuzla Muftiluk”, in Nuri Tınaz, Ali Ayten, Mahmut Zengin, Halil Ekşi (Eds.), <i>Spiritual Counselling and Care in Health and Prison Services: Diverse Experiences and Practices</i> (Istanbul: The Center for Values Education Press, 2020), str. 175-190, https://www.academia.edu/44957178/Muslim_Chaplaincy_and_Spiritual Counseling in Bosnian Prisons Case Study of Tuzla Muftiluk. - Szentmartoni, Mihaly. (2009). <i>Osjetljivost za čovjeka: Pastoralna psihologija</i>. Zagreb: Glas Koncila. - Vukšić, Tomo. (2013). „Zakonske i druge pravne pretpostavke pastorala zdravstva u Republici Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini“. <i>Služba Božja</i> 53, str. 377-393. Dopunska: Na bosanskom - Alispahić, Sabina. (2018). <i>(R)Evolucija odnosa ljekar – pacijent</i>. Sarajevo: TDP. - Salihspahić, Džemal. (2014). <i>Imam – ličnost, uloga i značaj</i>. Visoko: Medresa „Osman ef. Redžović“. - Sinanović, Osman, Hafizović, Rešid i Pajević, Izet. (Ur.). (2002). <i>Duhovnost i mentalno zdravlje</i>. Sarajevo: Svjetlost. - Slankamenac, J.N. (2001). <i>Pastoralna psihologija</i>. Zagreb: ITG. Na engleskom - Abu-Ras, Wahida. "Chaplaincy and Spiritual Care Services: The Case for Muslim Patients." <i>Topics in Integrative Health Care</i> 2 (2) (2011): 1-16. - Ahdar, Rex Tauati. "A Real Threat Or A Mere Shadow? School Chaplaincy Programs and the Secular State." <i>University of Queensland Law Journal</i> 33 (1) (2014): 29-41. - Ashy, M. A. "Health and Illness from an Islamic Perspective." <i>Journal of Religion and Health</i>, 38 (3) (1999): 241-258. - Baobaid M. & Hamed, G. <i>Addressing Domestic Violence in Canadian Muslim Communities: A Training Manual for Muslim Communities and Ontario Service Providers</i>. London, ON: Muslim Resource Centre for Social Support and Integration, 2010. - Beckford James A and Cairns. Ilona C.M. "Muslim Prison Chaplains in Canada and Britain." <i>The Sociological Review</i> 63 (2015): 36–56. doi: 10.1111/1467-954X.12224 - Bryson, Ken, "Guidelines for Conducting a Spiritual Assessment." <i>Palliative & Supportive Care</i> 13 (1) (2015): 91-98. doi: 10.1017/S147895151300045X - Hamdan, A. "A Case Study of a Muslim Client: Incorporating Religious Beliefs and Practices." <i>Journal of Multicultural Counseling and Development</i> 35 (2007): 92-100. - Hamjah, Salasiah Hamin & Akhir, Noor Shakirah Mat. "Islamic Approach in Counseling," <i>Journal of Religion and Health</i> 53 (2014): 279-289.
--	--

	- Gilliat-Ray, Sophie, Ali, Mansur, and Pattison, Stephen. <i>Understanding Muslim Chaplaincy</i>. Surrey, U.K.: Ashgate Publishing Ltd., 2013. - Isgandarova, N. "The Crescent of Compassionate Engagement: Theory and Practice of Islamic Spiritual Care." In <i>Multifaith Views in Spiritual Care</i>, edited by Daniel S. Schipani, 109-130. Waterloo: Pandora Press, Society for Intercultural Pastoral Care and Counseling, 2013. - Isgandarova, N. "Islamic Spiritual Care in a Health Care Setting." In <i>Spirituality and Health: Multidisciplinary Explorations</i>, edited by A. Meier, T. O'Connor and P. VanKatwyk, 85-104. Waterloo: WLU Press, 2005. - Isgandarova, N. "Canadian Licensing Changes and the Anticipated Impact on Islamic Spiritual Care and Counseling Practice in Ontario." <i>Journal of Pastoral Care and Counseling</i> 68 (3) (2014): 1-9. doi: 10.1177/154230501406800307 - Isgandarova, N. "Effectiveness of Islamic Spiritual Care: Foundations and Practices of Muslim Spiritual Care Givers." <i>The Journal of Pastoral Care & Counseling</i> 66 (3) (2013): 1-16. doi: 10.1177/154230501206600304 - Jihad Levine, S.E. "Muslim Chaplains in America: Voices from the First Wave." <i>Reflective Practice: Formation and Supervision in Ministry</i> 29 (2012): 142-147. - Kobeisy, Ahmed Nezar. <i>Counseling American Muslims: Understanding the Faith and Helping the People</i>. Westport, Conn.: Praeger Publishers, 2004. - Lawson, Kenneth. "Doctrinal Tension: The Chaplain and Information Operations." <i>Military Intelligence Professional Bulletin</i> 35 (2) (2009): 24-31. - Mattson, Ingrid. "Dignity and Patient Care: An Islamic Perspective." <i>The Yale Journal for Humanities in Medicine</i>, 2002. Available at: http://info.med.yale.edu/intmed/hummed/yjhm/spirit/dignity/imattson.htm - Osman M. Ali, Milstein, Glen, and Marzuk, Peter M. "Imam's Role in Meeting the Counseling Needs of Muslim Communities in the United States." <i>Psychiatric Services</i> 56 (2005): 202-205. - Shehu, S. <i>Towards an Islamic Perspective of Developmental Psychology</i>. 2002. Retrieved from: http://www.islamonline.net/english/Contemporary/2002/05/article7-a.shtml - Stone, Howard. <i>Crisis Counselling</i>. Minneapolis: Fortress Press, 2009.
--	--

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Rad sa mladima i osobama s posebnim potrebama		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 30; Vježbe 15	
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema predmeta kao uslov		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa utemeljenjem inkluzivnosti osoba s posebnim potrebama i u religijskoj perspektivi (ključnim terminološkim određenjima u klasičnim izvorima islama, kur'anskim i sunnetskim polazištima prema osobama s posebnim potrebama). Upoznati studente sa ključnim pojmovima, novim tendencijama i suvremenim saznanjima vezanim za odgoj i obrazovanje osoba s poteškoćama u razvoju, odnosno osoba sa posebnim potrebama. Upoznati studente sa savremenim spoznajama o djelotvornim pristupima odgoju i obrazovanju osoba s posebnim potrebama Potaknuti senzibilitet i razviti vještine za odgovarajuću stručnu pomoć koja se može pružiti osobama s posebnim potrebama Upoznavanje sa metodama i pristupima u radu sa mladima kroz prizmu Kur'ana i sunneta. Usmjeravanje i odgoj mladih u savremenom dobu.		

	izazovi i prilike, uloga imama u džematu u usmjeravanju omladine. Savremeni kanali komunikacije u usmjevanju mladih i izgradnji religijskog identiteta.
Tematske jedinice:	1. Rad na polju odgoja omladine, obaveza zajednice prema mladima shodno učenju islama. Poslanikov, s.a.v.s., model pozivanja vrijednostima i sistem djelovanja utemeljen na vrijednostima. 2. Specifični izazovi rada sa mladima općenito i u bosansko-hercegovačkom kontekstu posebno. Mladi i njihovi interesi u savremenom dobu, emocionalne i intelektualne veze u životu omladine. 3. Metode rada sa mladima kroz džemat, mektebe i klasične kanale komunikacije. 4. Virtualni svijet i rad sa mladima kroz informatičke platforme, društvene mreže i savremene oblike komunikacije. 5. Najbolje prakse u radu sa mladima u BiH, iskustva institucija Islamske zajednice i nevladinog sektora. 6. Ideologije savremenog doba i njihov utjecaj na omladinu sa posebnim osvrtom na refleksije na islamski sistem vrijednosti. 7. Duhovni odgoj omladine između praksi prošlosti i potreba muslimanske savremenosti. 8. Provjera znanja studenata 9. Terminološka određenja u klasičnim izvorima islama koja upućuju na osobe s posebnim potrebama, osobe u nepovoljnom položaju. 10. Kur'anska i sunnetska polazišta prema osobama s posebnim potrebama. 11. Razumijevanje osnovnih pojmova vezanih za koncept inkluzije osoba s potrebnim potrebama i historijsko utemeljenje inkluzije (odnos kroz historiju prema osobama sa posebnim potrebama; periodizacija odnosa prema osobama posebnih potreba; od medicinskog modela do „nove paradigme“; razgraničavanje koncepata integracije i inkluzije). 12. Sedmica: Teorijska polazišta inkluzivnog obrazovanja i stvaranje inkluzivne kulture (od pokreta do teorije; kulturalni kontekst; doprinosi kulturalno osjetljive pedagogije; principi i etičko utemeljenje inkluzivnog obrazovanja; nivoi inkluzije; inkluzivno društvo, obrazovne institucije, inkluzivne vrijednosti, politika i praksa). 13. Sedmica: Stvaranje inkluzivne kulture (školski, lokalni i državni nivo; novi zahtjevi - inkluzivni nastavnici, učionice, škole, religijske zajednice, inkluzivno društvo; inkluzivne vrijednosti, politika i praksa). 14. Sedmica: Socio-pedagoška polazišta inkluzivnog obrazovanja (sociološki aspekt; socio-lingvistički aspekt; pedagoško-komunikacijski aspekt). 15. Sedmica: Prepoznavanje posebnih potreba i poduzimanje aktivnosti (smetnje u intelektualnom razvoju; auditivne smetnje; govorne smetnje; tjelesne insuficijencije, problemi u ponašanju, problemi u čitanju, pisanju i računanju).

Ishodi učenja:	▪ Usvojiti osnovna znanstvena utemeljenja i savremena saznanja vezana za odgoj i obrazovanje osoba s posebnim potrebama, naučnu i stručnu terminologiju. ▪ Razumjeti različite oblike posebnih potreba osoba, procesa njihove stigmatizacije, marginalizacije i isključivanja, kao i mogućnosti njihovog uključivanja u redovne odgojno-obrazovne ustanove i društvo općenito na temelju njihovih prava. ▪ Razumjeti različite metode i djelotvorne pristupe religijskog odgoja i obrazovanja osoba s posebnim potrebama. ▪ Analizirati kur'anska i sunnetska polazišta prema osobama s posebnim potrebama.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Seminari i radionice Vježbe Timski rad Samostalni zadaci Praktični rad		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata	5,5	10
	Individualni/timski projekat	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Literatura:	Obavezna: Hisham Altalib, Vodič za islamsko djelovanje, prevela Velida Selmanagić, IZ u BiH, Udruženje ilmije, Sarajevo, 2000, Bazna, S.M. and Hatab, T.A. 2005. Disability in the Quran: The Islamic alternative to defining, viewing and relating disability. <i>Journal of Religion, Disability and Health</i> , 9(1): 5–27. [Taylor & Francis Online] Cerić, H., Alić, A. (2005). <i>Temeljna polazišta inkluzivnog obrazovanja</i> . Zenica: Hijatus Tarik Ramadan, <i>Radikalna reforma</i> , El-Kalem, Sarajevo. Dopunska: 1. Zečić, S., Jeina, Z. (2006). <i>Nastavnik u inkluzivnom okruženju</i> . Fojnica: Štamparija Fojnica. 2. Suzić, N. (2007). <i>Uvod u inkluziju</i> . Banja Luka: XBS. 3. Čolić, T. (2008). <i>Smisao i sadržaj inkluzivnog obrazovanja u savremenim uslovima kod nas</i> . Banja Luka: Art Print. 4. Booth et al. (2000). <i>Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools</i> . Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education. 5. Daniels, E.A., Johnsen, B.H. (2007). <i>Razred u pravcu inkluzije</i> . Sarajevo: Connectum. 6. Saifer, S., i ostali (2000). <i>Individualizirana nastava u ranom odgoju djece</i> . Sarajevo: Step by Step. 7. Stafford, K. (2000). <i>Stvaranje inkluzivnih učionica: uključivanje djece s posebnim potrebama u redovne vrtiće</i> . Sarajevo: Step by Step. 8. Zbornik radova, (2003). <i>Inkluzija u školstvu BiH</i> . Sarajevo: TEPD.		

	9. Ghaly, M. (2008). Physical and spiritual treatment of disability in Islam: Perspectives of early and modern jurists. <i>Journal of Religion, Disability & Health</i>, 12(2): 105–143. [Taylor & Francis Online] 10. Ghaly, Mohammed (2008). <i>Islam and disability: perspectives in islamic theology and jurisprudence (Doctoral Thesis</i>. Islamic Theology, Faculty of Religious Studies, Leiden University. https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/12617 11. Isra Bhatti, Asad Ali Moten, Mobin Tawakkul, and Mona Amer. Disability in Islam: Insights into theology, law, history, and practice. Poglavlje 13 u knjizi: Martha E. Banks Ph.D., Mariah S. Gover, Elizabeth Kendall, Catherine A. Marshall (editors) 2009. <i>Disabilities: Insights from across Fields and around the World [3 volumes]</i>. Praeger publishers, London.
--	--

Šifra predmeta: INFI 4421		Naziv predmeta: Religija i pravo	
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15	
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Istraživanje religijske dimenzije prava i pravne dimenzije religije. Razmatraju se poimanje religije u pravu, historijski razvoj ideje slobode religije, međunarodni i domaći sistem zaštite prava na slobodu religije, odnosi države i religije u komparativnom ustavnom pravu i odnosi prava na slobodu religije i drugih ljudskih prava.		
Tematske jedinice:	1. Upoznavanje s planom predavanja. Definiranje religije u pravu. 2. Historijski razvoj ideje slobode religije. 3. Međunarodna i domaća zaštita slobode religije. 4. Modeli odnosa države i religije u komparativnom ustavnom pravu. 5. Islam i zapadnoevropski modeli odnosa države i religije. 6. Sloboda vjerovanja i vjerskog govora. 7. Iskazivanje religije i njena dopuštena ograničenja. 8. Polusestrialni ispit I 9. Individualna savjest i država. 10. Odnos prava na slobodu religije i drugih ljudskih prava 11. Religijska autonomija. 12. Saradnja države i religijskih zajednica.		

	13. Religijsko obrazovanje u školama. 14. Religija i politika. 15. Rezime
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog i položenog predmeta student će biti u stanju da: a) predstave i protumače najvažnije odredbe međunarodnih i domaćih pravnih dokumenata koje garantiraju pravo na slobodu religije i pravo na nediskriminaciju na osnovu religije ili uvjerenja; b) objasne kako funkcioniraju međunarodni i domaći mehanizmi pravne zaštite slobode religije; c) elaboriraju historijski razvoj ideje slobode religije; d) diferenciraju različite modele uređenja odnosa između države i religije u komparativnom ustavnom pravu; e) analiziraju ključne komponente normativnog jezgra prava na slobodu religije, kao što su sloboda vjerovanja i vjerskog govora, sloboda iskazivanja religije i dr. služeći se konkretnim primjerima iz prakse domaćih i međunarodnih sudova; f) diskutiraju o područjima preklapanja ali i tenzijama između prava na slobodu religije i drugih ljudskih prava.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	Oblici i metode izvođenja nastave: predavanja, seminar i vježbe; prezentacije, diskusione i dijaloške metode, radionice, rad u parovima, tekstualna metoda, studije slučaja, samostalni zadaci i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski rad: 20 % Aktivnost na predavanjima: 10 % Polusestrialni pismeni ispit I: 35 % Završni ispit: 35 % Konačna ocjena formira se sabiranjem bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Karčić, Fikret, <i>Religija i pravo: kratak uvod</i>, Connectum, Sarajevo, 2011., 70 str. 2. Begović, Nedim, "Ustavni okvir i Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH", u: Edin Šarčević i Drago Bojić (ur.), <i>Sekularnost i religija: BiH i regija</i>, Fondacija Centar za javno pravo, Sarajevo, 2015., str. 71-98.

	3. <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, ur. Tore Lindholm (i dr.), prijevod: Nedim Begović i Azra Mulović, CNS, Sarajevo, 2015., str. 67-86, 139-242, 299-354. 4. Odredbe o pravu na slobodu religije i nediskriminaciji na osnovu religije ili uvjerenja u ključnim međunarodnim i domaćim pravnim dokumentima <i>Dopunska:</i> 1. <i>Religija i pravo: hrestomatija</i>, priredio: Fikret Karčić, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, Sarajevo, 2004. 2. Kovačević, Emir, <i>Sloboda vjere u praksi Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu</i>, Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit Bosnien-Herzegowina, Sarajevo, 2013. 3. Kovačević, Emir, <i>Sloboda vjere na radnom mjestu u SAD</i>, CNS, Sarajevo, 2015. 4. <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, ur. Tore Lindholm (i dr.), prijevod: Nedim Begović i Azra Mulović, CNS, Sarajevo, 2015. (poglavlja koja nisu svrstana u obaveznu literaturu). 5. <i>Religija i sekularna država</i>, urednik: Ahmet Alibašić, Fondacija Konrad Adenauer, European Abrahamic Forum i Međureligijski institut u BiH, Sarajevo, 2007. 6. Begović, Nedim, „Iskazivanje vjere na radnom mjestu: presude Evropskog suda za ljudska prava o predstavkama muslimanskih apelanata“, <i>Context</i>, I/2014., br. 2, str. 21-38. 7. Begović, Nedim, „Definiranje slobode religije u savremenoj islamskoj misli“, <i>Zbornik radova</i>, Univerzitet u Sarajevu - Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2015., br. 18/2014., str. 133-142.31 8. Begović, Nedim, „Institucionalizacija islama iz perspektive evropskih standarda o autonomiji vjerskih zajednica“, <i>Novi Muallim</i>, Udruženje ilmije Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, XVI/2015, br. 63, str. 22-29. 9. Begović, Nedim, „Vjerski simboli u javnoj sferi: uporednopravna perspektiva“, <i>Novi Muallim</i>, Udruženje ilmije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, XII/2011., br. 45, str. 43-50.
--	---

Šifra predmeta: INOP 3421	Naziv predmeta: Projektni menadžment		
Ciklus: Drugi	Godina: I	Semestar: zimski	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezan na Masteru imameta, Izborni na Masteru islamskih studija	Ukupan broj sati: 45 Predavanja 30; Seminar 15		
Odgovorni nastavnik	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema		

Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je educirati studente kako da osmisle i implementiraju projekte.		
Tematske jedinice:	1. Uvod 2. Projekti svuda oko nas 3. Šta je projekat? 4. Šta je projektni menadžment danas 5. Uvod u Canvas projekta 6. Temelj: svrha, investicije, koristi 7. Ljudi: sponzorstvo, resursi, dionici 8. Kreiranje: rezultati, plan, promjena 9. Praktična primjena Canvas projekta 10. Projektno liderstvo 11. Selekcija i prioritetiziranje projekata 12. Agilna i projektno usmjerena organizacija 13. Budućnost upravljanja projektima		
Ishodi učenja:	Kompetencije: 1. Biti osposobljen za izradu projekata 2. Biti osposobljen za implementaciju projekata 3. Biti osposobljen za projekt menadžera		
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Izrada projekta 50% Završni ispit 50%		
Literatura:	<u>Obavezna:</u> 1) Nieto—Rodriguez, A. (2024). Harvard Business Review Priručnik za projektni menadžment, prevod Dženan Kulović i Sabina Đonlagić Alibegović, Naklada MATE Dopunska: 1) PMBOK ® Guide. (2021). A Guide to the Project Management Body of Knowledge, seventh edition, PA: Project Management Institute 2) Project Management Institute. (2017). Agile Practice Guide (2017). PA: Project Management Institute		

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Arapski jezik za islamske studije		
Ciklus: II	Godina: 1	Semestar: 2	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj kontakt sati: 45 Predavanja: 15; Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:			
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pružiti studentima širi uvid u specifičnu terminologiju koja se koristi u nekim ključnim teološkim i vjersko-pravnim temama na arapskom jeziku		

	čije je aktualiziranje i promišljanje uslovljeno različitim socijalnim, političkim, ideološkim, kulturalnim i drugim izazovima i trendovima u savremenim evropskom kontekstu; osposobiti studente za samostalno korištenje relevantne literature na arapskom jeziku; razvijati vještine slušanja, razumijevanja, govora, čitanja i pisanja na arapskom jeziku.
Tematske jedinice:	I Morfologija 1. Deverbalna imena (masdar, ime zanimanja, ime oruđa, ime mjesta, participi) 2. Složena glagolska vremena (prošlo trajno vrijeme, prošlo svršeno vrijeme) II Sintaksa čestica 3. Sintaksa prijedloga 4. Sintaksa veznika III Sporedni dijelovi rečenice 5. Atribut i permutativ 6. Apozicija i koroboracija IV Pomoćni glagoli 7. Glagoli otpočinajnja, glagoli iminencije, glagoli nade, glagoli postojanja V Akuzativi 8. Direktni objekat, apsolutni akuzativ, akuzativ uzroka, akuzativ pridruživanja 9. Akuzativ izuzimanja, akuzativ specifikacije, akuzativ mjesta i vremena 10. Akuzativ stanja i rečenica stanja VI Sintaksa rečenice 11. Odnosna rečenica 12. Rečenice sa mjesnim i vremenskim izrazima 13. Rečenice sa uzročnim i namjernim izrazima 14. Realna pogodbena rečenica 15. Irealna pogodbena rečenica
Ishodi učenja: (kompetencije - znanje, vještine, stavovi, vrijednosti...)	- nadograditi znanja iz oblasti morfologije, sintakse i stilistike arapskoga jezika sticano na dodiplomskom studiju te identificirati i memorisati stručnu terminologiju specifičnu za teološke i vjersko-pravne teme na arapskom jeziku; - samostalno koristiti stručnu terminologiju specifičnu za teološke i vjersko-pravne teme na arapskom jeziku; čitati i razumjevati tekstove u okviru određenih teoloških i vjersko-pravnih tema te samostalno koristiti relevantnu tradicionalnu i savremenu stručnu literaturu; - samostalno se izražavati u okviru tema specifičnih za teološke i vjersko-pravne teme na arapskom jeziku, kreirati i generirati vlastite stavove te sudjelovati u raspravi argumentirano braneći temeljne islamske postulate i vlastito mišljenje;

Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje SDG 10: Smanjenje nejednakosti
Metode izvođenja nastave:	Predavanja; vježbe; istraživanja; kvizovi; zadaće
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	1- Polusestrialni ispit nosi 25 % od ukupnog broja poena 2- Provjera iz konverzacije na arapskom jeziku u prisustvu gostujućeg lektora nosi 25% 3- Završni ispit nosi 40 % od ukupnog broja poena 4- Kontinuirana provjera znanja tokom semestra nosi 10% od ukupnog broja poena (kvizovi i zadaće)
Literatura:	Obavezna: Sikirić, Šaćir, Pašić Muhamed, Handžić Mehmed: Gramatika arapskog jezika, I-II, Sarajevo, 1936. 2. Uroosa, Izzath, Learning Arabic Language of the Qur'an, Darussalam, Rijad, 2009. ((link: https://archive.org/details/LearningArabicLanguageOfTheQuran.pdf) 3. Arapski tekstovi 1. i 2., priredile: Zehra Alispahić i Amira Trnka, Hrestomatija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008. 4. Muftić, Teufik, Arapsko-bosanski rječnik, El-Kalem, Sarajevo, 2004. 5- Jones, Alan Arabic Through The Qur'an, The IslamicTexts Society, Cambridge, PDF (link: https://archive.org/details/arabic-through-the-Quran-alan-jones) 6. Mustafa Galajini, Gami'u d-durus al-arabijja, I-II-III, Bejrut, 2005. (link: https://ia802504.us.archive.org/23/items/WAQ33751/01_33751.pdf) Dopunska: 1. Attar, Samar: Modern Arabic – Gramamar In Context, Bejrut, 1998. 2. Božović, Rade: Udžbenik arapskog jezika sa vježbankom i rječnikom, Sarajevo, 1984. 3. Kico, Mehmed: Arapska gramatika u vremenu, Dobra knjiga, Sarajevo, 2013. 4. Muftić, Teufik: Gramatika arapskog jezika, Sarajevo, 1998. 5. Tanasković, Darko – Anđelka Mitrović, Gramatika arapskog jezika, Beograd, 2005. 6. Tantavi, Muhammad Sajjid, Mu'gamu i'rabi alfazi al-Qur'ani l-Kerimi, Maktabatu Lubnan naš-irun, 1997; (link: https://media.tafsir.net/ar/books//7663.pdf)

Šifra predmeta: INFI 3422	Naziv predmeta: Savremene fihške studije u bosanskohercegovačkom kontekstu		
Ciklus: II	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 5
	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente drugog ciklusa sa tumačenjem savremenih fihških pitanja u Bosni i Hercegovini, posebno u oblastima ibadata, porodičnog i vakufskog prava. Posebna pažnja bit će posvećena fihškim pitanjima koja su zaprimila pažnju organa i institucija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini nadležnih za tumačenje Šerijata i izdavanje fetvi u drugoj polovini 20. i početkom 21. st.		
Tematske jedinice:	1.-2. Tumačenje Šerijata putem fetvi u Islamskoj zajednici u 20. i početkom 21. st. - Organi i tijela Islamske zajednice nadležni za tumačenje islamskih normi putem fetvi prema Ustavima Islamske (vjerske) zajednice iz 1947., 1959., 1969., 1990., 1997. i 2014. - Pitanja i odgovori (fetve) u zvaničnim glasilima i medijima Islamske zajednice (<i>Glasnik, Preporod</i> , zvanični web portal Islamske zajednice u BiH) - Savremene tendencije tumačenja šerijata kroz odgovore na postavljena pitanja u Bosni i Hercegovini 6.-8. Ibadetska pitanja 9.-10. Pitanja iz porodičnog prava 11. Pitanja iz vakufskog prava 12.-14. Pitanja iz drugih šerijatskopравnih grana 15. Rekapitulacija svih tema		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog i položenog predmeta studenti će biti u stanju: a) definisati temeljna znanja o prirodi i ulozi fetve; b) objasniti prirodu i metodu tumačenja Šerijata u praksi Islamske zajednice, te identificirati i klasificirati temeljna pitanja i probleme s kojima se Islamska zajednica institucionalno bavila u posljednjim decenijama; c) komparirati i prepoznati tumačenje šerijatskopравnih pitanja na zvaničnim portalima Islamske zajednice u odnosu na altranativne portale i medije; d) prepoznati i objasniti metode donošenja fetvi i rješenja u Islamskoj zajednici; e) ilustrirati primjere kontekstualnog i nekontekstulanog tumačenja Šerijata na portalima koji pišu na bosanskom jeziku; f) prepoznati domaće aktere koji zagovaraju ili nude alternativna tumačenja Šerijata u odnosu na Islamsku zajednicu; g) navesti glavne rezultate ali prepoznati i formulirati probleme pojedinih tumačenja Šerijata kod nas.		
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje		
Metode izvođenja nastave:	- Predavanja - Prezentacije		

	- Diskusije - Radionice - Studije slučaja - Tekstualne analiz i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Aktivnosti na času 20% - Pismeni dio ispita se sastoji od pisanja eseja na zadatu temu napisan prema standardima, metodama naučnog rada. Ovaj dio ispita nosi do 40% ukupnog zbira bodova. - Usmeni dio ispita se sastoji od usmenog ispita a koji nosi do 40% ukupnog zbira bodova. - Konačna ocjena formira se sabiranjem rezultata iz svih navedenih oblika provjere znanja.
Literatura:	Obavezna: - Fetve reisu-l-uleme, Vijeća za fetve Islamske zajednice, Vijeća muftija, rezolucije Rijaseta Islamske zajednice objavljene na zvaničnim portalima Islamske zajednice u BiH, između ostalih: http://www.islamskazajednica.ba https://preporod.info https://zekat.ba/ - „Islamski diskurs u Bosni i Hercegovini“, Zbornik radova s naučnog skupa „Islamski diskurs u/za BiH, Stanje, perspektive i prioriteta“, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2011. - Mustafa Hasani, „Tretiranje braka i porodice kroz analizu pitanja i odgovora objavljenih na bosanskom jeziku u posljednjih dvadeset godina“, <i>Novi Muallim</i>, br. 66., 2016., str. 99-105. - Mustafa Hasani, „Vakuf i zekat: fondovi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini“, Zbornik radova „Vakufi u Bosni i Hercegovini, Vakufska direkcija, 2015., str. 21-35. - Mustafa Hasani, «Fond zekata iz Kuvajta – primjer savremene organizacije za prikupljanje i distribuciju zekata», Zbornik radova FIN-a, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2004, br. 9, str.149 – 164. - Mustafa Hasani, "Važnost islamske vlasti u organizaciji i vođenju akcije ubiranja i distribucije zekata sa posebnim osvrtom na Islamsku zajednicu u Bosni i Hercegovini", <i>Znakovi vremena</i>, Naučnoistraživački institut "Ibn Sina", Vol. 9, Sarajevo, 2006, br. 31, str. 63-78. - Nedim Begović, „Koncept, priroda i mjesto ustanove starateljstva u šerijatskom pravu i porodičnom pravu Bosne i Hercegovine“, <i>Zbornik radova Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu</i>, 2017, br. 20, str. 95-108. - Mustafa Hasani, „Stavovi Kolegija nastavnika fikha obrazovnih institucija Islamske zajednice iz 2002. godine o aktualnim pitanjima vezanim za vakuf“, u: <i>Islamska pravna kultura u tranziciji, Eseji u čast Fikreta Karčića</i>, Centar za napredne studije, 2020. str. 225-246. - Prof. dr. Sulejman Topoljak, „Ko se raduje nama i mi se radujemo njemu“, rubrika „Pitanja i odgovori“, <i>Novi Horizonti</i>, Zenica, bebruar 2011, str. 54-57. - Prof. dr. Muharem Štulanović, „Mevlud između lijepog običaja (sunnetun hasenetun) i zabranjene novotarije (bida'tun sejjietun)“, Zbornik radova, Islamski pedagoški fakultet u Bihaću, br. 8., 2016. str. 79-116.

	- Fikret Karčić, <i>Islamske teme i perspektive</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2009., str. 21-32, 121-144, 149-164. - Fikret Karčić, <i>Studije o šerijatskom pravu i institucijama</i>, El-Kalem i CNS, Sarajevo, 2011., str. 201-211, 320-331. - Pitanja i odgovori (fetve) objavljeni u Glasniku Rijaset Islamske zajednice 1999.-2000. - Nedim Begović, „El-Mu’alleka: problem ‘visećeg braka’ u kontekstu primjene šerijatskih normi u sekularnoj državi, <i>Glasnik</i>, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, LXXV/2013., januar-februar, br. 1-2, str. 33-48; - Mustafa Hasani, „Problem „visećih brakova“ kod nas“, <i>Glasnik</i>, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, LXXV, mart-april 2013, br. 3-4, str. 188-196. - Mustafa Hasani i Nedim Begović, „Praksa šerijatskih vjenčanja u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini“, <i>Glasnik</i>, LXXIII, Rijaset IZ u BiH, novembar- decembar 2011, br. 5-6, str. 1124-1137. - Mustafa Hasani, <i>Tumačenje i primjena šerijatskog prava o mješovitim brakovima u Bosni i Hercegovini u period od 1930.-1940. godine</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo 2014. - I radovi koji su postavljeni na zvaničnoj fakultetskoj platformi na predmetu Savremene fikhške studije u bosanskohercegovačkom kontekstu Dopunska: - Muhamed Salkić, <i>Ustavi Islamske zajednice</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2001. - Ustav Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini – službeni prečišćeni tekst, 2014. - Husein Dozo, <i>Pitanja i odgovori: Fetve u vremenu 1965-1977</i>, Ilmijja BiH – Općinski odbor Srebrenik, Srebrenik, 1996. - Fikret Karčić, <i>Studije o šerijatskom pravu</i>, Bemust, Zenica, 1997. - Mustafa Hasani, <i>Uloga muftije i fetve u društvenom i vjerskom životu muslimana Bosne i Hercegovine</i>, neobjavljen magistarski rad odbranjen na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, 2001., str. 152-166. - Nedim Begović, „Inkluzivni pristup mezhebima: primjena metoda selekcije (tehajjur) i eklekticizma (telfik) u tumačenju Šerijata“, <i>Glasnik Rijaset Islamske zajednice u BiH</i>, Sarajevo, LXXIII/2011., br. 1-2, str. 33-50. - Pitanja i odgovori fetva-i emina na zvaničnom portalu Islamske zajednice u BiH: http://www.islamskazajednica.ba
--	--

3. semestar: silabusi obaveznih predmeta

Šifra predmeta: INRP 3511	Naziv predmeta: Rješavanje sukoba		
Ciklus: II	Godina: VI	Semestar: XI	Broj ECTS kredita: 5
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15		

	Seminar / Terenski rad /
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada.
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet se bavi intervencijom „treće strane“ u interpersonalnim, grupnim i međugrupnim sukobima, pri čemu će fokus biti na tzv. saradničkim pristupima (i.e. medijacija, izgradnja koncenzusa, dijaloški susreti) u cilju pružanja podrške stranama u sukobu da se konstruktivno suoče sa međusobnim razlikama. Cilj predmeta je 1) studente upoznati sa temeljnim principima „saradničkog pristupa“ intervenciji „treće strane“ i 2) podučiti ih vještinama rješavanja sukoba razvijenim na tragu ove metodologije.
Tematske jedinice:	1. Uvod u predmet 2. Sukob: vrste, uzroci i posljedice 3. Intervencija „treće strane“: domeni, tipovi i karakteristike 4. Konstruktivno uključanje u sukob 5. Dijaloški pristupi intervenciji „treće strane“ 6. Alternativno rješavanje sukoba 7. Medijacija: principi, strategije, taktike i tehnike 8. Medijator: stil, kompetencije i priroda medijatorske prakse 9. Značajna pitanja u medijaciji: neutralnost i raavnoteža moći 10. Medijacija i kultura 11. Upravljanje i razvoj konsenzusa 12. Evaluacija uspjeha „saradničkog pristupa“ intervenciji „treće strane“ 13. Rekapitulacija
Ishodi učenja:	<i>Znanje:</i> Studenti će moći pojasniti osnovne premise i tipove „saradničkog pristupa“ intervenciji „treće strane“, domene, okolnosti, načine i posljedice njegove primjene za interpersonalne i (među)grupne odnose. <i>Vještine:</i> Studenti će moći dijagnosticirati konflikt, inicirati medijaciju u sukobu između dvije strane, uspješno se nositi sa pitanjem neutralnosti u medijaciji, identificirati ključne „stejkholdere“ u procesu razvoja konsenzusa i evaluirati uspjeh intervencije „treće strane“. <i>Kompetencije:</i> Studenti će moći uspješno primjenjivati „saradnički pristup“ intervenciji „treće strane“ u rješavanju konkretnih slučajeva sukoba na interpersonalnom i (među)grupnom nivou.
Cilj održivog razvoja (SDG):	- SDG 3: Zdravlje i blagostanje - SDG 4: Kvalitetno obrazovanje - SDG 5: Spolna ravnopravnost - SDG 10: Smanjenje nejednakosti - SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije - SDG 17: Partnerstvom do ciljeva
Metode izvođenja nastave:	- Predavanja - Analiza slučaja - Video prilozi - Simulacije intervencija „treće strane“ - Seminar
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Prisustvo i učešće u nastavi 10% - SeminarSKI rad 20% - Prvi parcijalni ispit (pismeno) 30% - Drugi parcijalni ispit (pismeno) 40%
Literatura:	Obavezna: - Ury, W. (2000). <i>The Third Side: Why We Fight and How We Can Stop</i>. New York, New York: Penguin Group, odabrana poglavlja.

	Dopunska: - Bloomgren Amsler, C., Martinez, J.K., & Smith S.E. (2015). Christina Merchant and the State of Dispute System Design. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 33 (Supplement 1), 7-27. - Bond, G. (2013). Mediation and Culture: The Example of the ICC International Commercial Mediation Competition. <i>Negotiation Journal</i>, 29 (3), 315-328. - Charkoudian, L., Thompson Eisenberg, & Walter, J.L. (2017). What Difference Does ADR Make? Comparison of ADR and Trial Outcomes in Small Claims Court. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 35 (1), 7-47. - Charkoudian, L. & Bilick, M. (2015). State of Knowledge: Community Mediation at a Crossroads. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 32 (3), 233-276. - Cora Garcia, A. (2010). The Role of Interactional Competence in Mediation. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 28 (2), 205-228. - Desivilya-Syna, H. (2011). The Role of Negotiation in Building Intra-Team and InterTeam Cooperation. In M. Benoliel (ed.) <i>Negotiation Excellence: Successful Deal Making</i>. (pp. 361-381). Tuck Link, Singapore: World Scientific Publishing (WSP). - Fast, L. (2013). A Reflexive Approach to Risk and Intervention for Third Party Interveners. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 30 (4), 467-491. - Glenn, P. and Susskind, L. (2010). Special Section Communication and Negotiation. How Talk Works: Studying Negotiation Interaction. <i>Negotiation Journal</i>, 26(2), 117-123. - Jarraud, N.S. and Lordos, A. (2012). Participatory Approaches to Environmental Conflict Resolution in Cyprus. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 29 (3), 261-283. - Kuttner, R. (2012). Cultivating Dialogue: From Fragmentation to Relationality in Conflict Interaction. <i>Negotiation Journal</i>, 28 (3), 315-335. - Kressel, K., Henderson, T., Reich, W., and Cohen, C. (2012). Multidimensional analysis of conflict mediator style. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 30 (2), 135-173. - Mayer, B. (2004). <i>Beyond Neutrality: Confronting the Crisis in Conflict Resolution</i>, (chapter 9). San Francisco: Jossey-Bass. - Wall, J.A. & Kressel, K. (2017). Mediator Thinking in Civil Cases. <i>Conflict Resolution Quarterly</i>, 34 (3), 331-360.
--	--

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Savremeno komuniciranje		
Ciklus: II	Godina: V	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15		
Odgovorninastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslovzaupis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa komunikacijom općenito, razvojem komuniciranja i savremenim komuniciranjem. Specifični izazovi komunikacije u savremenom dobu, novi kanali komunikacije, razvoj komunikacijskih tehnologija i tendencije u ovoj oblasti. Vjera i savremeno komuniciranje, društvene mreže, virtualni prostor i mogućnosti korištenja novih modusa.		

	Komuniciranje između tradicije i modernosti. Interkulturalno komuniciranje, konflikt i transkulturalna medijacija.
Tematske jedinice:	1. Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata sa načinom nastave i seminarskim obavezama. Izrada plana rada po sedmicama u skladu sa izvedbenim planom nastave i akademskim kalendarom. Upoznavanje studenata sa kriterijima ocjenjivanja. Historija komunikologije i razvoj ljudskog komuniciranja. Pozicija komunikacije u učenju islama i glavne karakteristike komuniciranja kroz Kur'an i sunnet. 2. Društvene funkcije komunikacije u ambijentu inteligentnog prostora kojeg pružaju savremene informacijske i komunikacijske tehnologije. Vizualne i mentalne transformacije i interpretacije komunikacijskog signala. 3. Kritička teorija društva. Medijska kulturna industrija. Emancipatorno i represivno korištenje medija. Estetička teorija masovnog komuniciranja 4. Informacijske i komunikacijske tehnologije u "informacijskom društvu", nove tehnologije i ambijent inteligentnog prostora, društvene, političke i ekonomske refleksije savremenog komuniciranja. 5. Društvene mreže i njihov utjecaj na savremeno komuniciranje. 6. Novi mediji i utjecaj na sistem obrazovanja i odgoja djece i omladine. 7. Edukacija o islamu na internetu, društvenim mrežama i online platforme poučavanja 8. Polusemestralni ispit. 9. Teorije mas medijima, temeljni pojmovi i tendencije. 10. Islamska zajednica u BiH i savremeno komuniciranje, iskustva, prakse i institucionalni odgovori. 11. Savremeno komuniciranje i društveni aktivizam. 12. Islamske nauke i savremeni mediji. 13. Globalizacija i komunikacija, perspektive komunikacije i izazovi pred vjerskim identitetima. 14. Etika komuniciranja, religijske norme i savremeni trendovi. Zahtjevi etike komuniciranja u savremenom dobu i refleksije na religijska učenja. 15. Rezime gradiva.
Ishodi učenja:	Znanje: studentistički uvid u savremeno komuniciranje, savremene komunikacijske kanale i refleksije tehnološkog napretka na komuniciranje. Vještine: razvijaju sposobnost da komuniciraju u savremenom kontekstu. Kompetencije: stiču kompetenciju razumjevanja komunikacije, njenog historijskog razvoja i savremenih znanja i vještina komuniciranja.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje, prevodjenje i analiza teksta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni:</i> Aktivnost na nastavi: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova. <i>Vanredni:</i>

	Seminarski rad: 20 bodova; Prvaparcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> Baran, S., D.Davis, (2012), Mass Communication Theory - Foundations, Ferment, and Future, Wadsworth, Cengage Learning, Boston, (Systems theories of communication processes: 182-187) Daniel C. Hallin and Paolo Mancini (2012), Comparing Media Systems Beyond the Western World, Cambridge University Press Radojković Miroljub, Stojković Branimir, (2008) Informaciono komunikacioni sistemi, CLIO, Beograd Voćkić-Avdagić, J. (2002), Suvremene komunikacije ne/sigurna igra svijeta, FPN Sarajevo (II dio) Vreg, F., (1991) Demokratsko komuniciranje, FPN, Sarajevo, (Odgovorni nastavnici će studentima dati prevedene i/li prerađene dijelovi knjiga koje nisu na maternjem jeziku, a obavezne su za ispit.) <i>Dopunska:</i> Tabš S. (2013). Komunikacija – principi i kontekst. Clio, Beograd (poglavlje Proces komunikacije) Radojković M. Đorđević T. (2001). Osnove komunikologije. Čigoja. Beograd (Poglavlje Šta je komunikologija) Tomić Z. (2003). Komunikologija. (Poglavlja: Predmet komunikologije, Struktura komunikativnog procesa, Tipovi komunikacije, Pojam javnosti i javnog mnijenja, Publika) Kečo Isaković Emina (2006). Izazovi mass medija. TKD Šahinpašić Sarajevo Turčilo L. (2006). Online komunikacija i offline politika u BiH. Internews. Sarajevo (poglavlje Online sfera sfera interneta) Talanga Josip – Uvod u Etiku, Hrvatski studij Zagreb 1999. Korni Danijel, Etika informisanja, Klio Beograd, 1999. Dey Luis- Etika u medijima, Medija centra Plus Beograd 20

Šifra predmeta: INIM 3511	Naziv predmeta: Islamsko dušebrižništvo: praktikum		
Ciklus: II	Godina: VI	Semestar: XI	Broj ECTS kredita: 4
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 0; Seminari: 45	
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada.		
Oblik nastave:	Predavanja i seminari.		
Sadržaj i ciljevi predmeta	Ovaj predmet nastavak je uvodnog kolegija u islamsku duhovnu brigu u institucionalnom okruženju, koji pruža priliku studentima da kroz praksu, terenska istraživanja, intervjue i lično iskustvo prodube razumijevanje i primjenu temeljnih teorijskih i aplikativnih principa duhovne skrbi. Cilj predmeta stoga je: 1) Pružiti studentima priliku da iskustveno razumiju značenje dušebrižništva u islamskoj konstitutivnoj i interpretativnoj tradiciji, savremenom institucionalnom okruženju te njegove mogućnosti i izazove, 2) Pružiti studentima priliku da iskustveno i praktično ovladaju načinima procjene duhovno-psihološkog stanja klijenta i primjenom različitih duhovnih, terapijskih, suportivnih i obrazovnih strategija u kontekstu duhovne brige o korisnicima institucionalnih usluga.		

Način ocjenjivanja i rezultati	- Studija slučaja 1 (terensko istraživanje i usmena prezentacija) 20% - Studija slučaja 2 (terensko istraživanje i usmena prezentacija) 20% - Studija slučaja 3 (terensko istraživanje i usmena prezentacija) 20% - Studija slučaja 4 (terensko istraživanje i usmena prezentacija) 20% - Prisustvo i učešće u nastavi 20% Za potrebe studija slučaja studenti su dužni obaviti planski osmišljene i teorijske utemeljene anonimne intervju s osobama koje pripadaju populaciji, koja je izložena izrazito visokom nivou hroničnog distresa i obično zahtjeva duhovnu podršku (npr. terminalno i teško oboljele osobe; zatvorenici u kazneno-popravnim ustanova ili osobe koje su značajno vrijeme provele u kazneno-popravnim ustanovama; „teško“ ožalošćene osobe; pojedinci koji pate od PTSP-a, depresije ili primjetnih blažih psihičkih poteškoća; žrtve fizičkog/psihičkog nasilja u porodici; pojedinci za koje znate da su suočavaju sa bračnim i porodičnim problemima; pojedinci koji su žrtve diskriminacije na osnovu religijske ili etničke pripadnosti; ili općenito populacija koja zaslužuje pažnju i podršku IZ-e i vjerskih službenika). Na osnovu obavljenih razgovora studenti trebaju pripremiti pismeni izvještaj i usmenu prezentaciju, tako ilustrirajući da su usvojili bazične dušebrižničke kompetencije .
Tematske jedinice:	1. Uvod: islamska duhovnost i duhovna briga 2. Kompetencije muslimanskog dušebrižnika: ličnost i vještine 3. Razumijevanje iskušenja u islamu 4. Načini procjene i intervencije u islamskom dušebrižništvu 5. Profesionalna etika i dušebrižništvo 6. Islam, duhovnost, palijativna briga, tugovanje i kriza 7. Rekapitulacija/Test 8. Islamsko dušebrižništvo u zdravstvenom okruženju 9. Islamska duhovna briga u ustanovama za mentalno zdravlje 10. Islamska duhovna briga u korektivnim ustanovama i vojsci 11. Islamska duhovna briga u školstvu 12. Islamska duhovna briga i porodično nasilje 13. Islamska duhovna briga među „specifičnim“ populacijama 14. Dušebrižništvo u zajednici 15. Rekapitulacija
Ishodi učenja:	- Studenti će moći objasniti temeljne principe islamskog dušebrižništva i primijeniti ih u različitim institucionalnim okruženjima, uzimajući u obzir specifične izazove i mogućnosti koje ta okruženja pružaju. - Studenti će moći procijeniti duhovno-psihološko stanje klijenta koristeći različite tehnike intervjuja i procjene, posebno u radu s populacijama izloženim hroničnom distresu, kao što su terminalno bolesni pacijenti, zatvorenici ili osobe koje su prošle kroz teška životna iskušenja. - Studenti će biti sposobni primijeniti različite duhovne, terapijske i suportivne strategije u radu s klijentima, prilagođavajući intervencije potrebama pojedinaca, u skladu s islamskom etikom i profesionalnim standardima dušebrižništva. - Studenti će razviti vještine analize i prezentacije kroz pismene izvještaje i usmene prezentacije, reflektirajući na svoje terensko istraživanje i razgovore s klijentima, te demonstrirati da su usvojili osnovne dušebrižničke kompetencije potrebne za rad u institucionalnim i društvenim okruženjima.
Cilj održivog razvoja (SDG):	- SDG 3: Zdravlje i blagostanje - SDG 4: Kvalitetno obrazovanje - SDG 5: Spolna ravnopravnost - SDG 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast - SDG 10: Smanjenje nejednakosti - SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije - SDG 17: Partnerstvom do ciljeva
Literatura:	Obavezna:

	- Abu-Ras, Wahida. "Chaplaincy and Spiritual Care Services: The Case for Muslim Patients." <i>Topics in Integrative Health Care</i> 2, 2, 2011, str. 1-16. - Ahdar, Rex Tauati. "A Real Threat Or A Mere Shadow? School Chaplaincy Programs and the Secular State." <i>University of Queensland Law Journal</i> 33, 1, 2014, str. 29-41. - Alispahić, Sabina. <i>Psihologija boli</i>. Sarajevo: Filozofski fakultet, 2016. Odabrana poglavlja. - _____. (R) <i>Evolucija odnosa ljekar – pacijent</i>. Sarajevo: TDP, 2018. Odabrana poglavlja. - Badri, Malik. „Savjetovanje i psihoterapija iz islamske perspektive – da li su savjetovanje i psihoterapija jedna ili dvije različite oblasti?“ <i>Znakovi vremena</i>, 16, 2002, str. 85-115. - Baobaid M. and Hamed, G. <i>Addressing Domestic Violence in Canadian Muslim Communities: A Training Manual for Muslim Communities and Ontario Service Providers</i>. London, ON: Muslim Resource Centre for Social Support and Integration, 2010. Odabrana poglavlja. - Beckford, James A. and Cairns, Ilona C.M. "Muslim Prison Chaplains in Canada and Britain." <i>The Sociological Review</i>, 63, 2015, str. 36–56. - Bryson, Ken. "Guidelines for Conducting a Spiritual Assessment." <i>Palliative and Supportive Care</i>, 13, 1, 2015, str. 91-98. - Bistrić, Senahid. „Islamsko poimanje smrti“. <i>Islamska misao</i>, 1982, str. 41-43 (preuzeto iz Hrestomatije „Razvojna psihologija“, str. 401-407). - Corić, Šimun Šito. <i>Psihologija religioznosti</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap, 1998. Odabrana poglavlja. - Hamdan, A. "A Case Study of a Muslim Client: Incorporating Religious Beliefs and Practices." <i>Journal of Multicultural Counseling and Development</i>. 35, 2007, str. 92-100. - Hamjah, Salasiah Hamin & Akhir, Noor Shakirah Mat. "Islamic Approach in Counseling," <i>Journal of Religion and Health</i>, 53, 2014, str. 279-289. - Gilliat-Ray, Sophie, Ali, Mansur, and Pattison, Stephen. <i>Understanding Muslim Chaplaincy</i>. Surrey, U.K.: Ashgate Publishing Ltd, 2013. Odabrana poglavlja. - Isgandarova, N. "The Crescent of Compassionate Engagement: Theory and Practice of Islamic Spiritual Care." In <i>Multifaith Views in Spiritual Care</i>, Daniel S. Schipani (Ed.). Waterloo: Pandora Press, 2013, str. 109-130. - _____. "Islamic Spiritual Care in a Health Care Setting." In <i>Spirituality and Health: Multidisciplinary Explorations</i>. A. Meier, T. O'Connor and P. VanKatwyk (Ed.). Waterloo: WLU Press, 2005, str. 85-104. - _____. "Canadian Licensing Changes and the Anticipated Impact on Islamic Spiritual Care and Counseling Practice in Ontario." <i>Journal of Pastoral Care and Counseling</i>, 68, 3, 2014, str. 1-9. - _____. „Effectiveness of Islamic Spiritual Care: Foundations and Practices of Muslim Spiritual Care Givers." <i>The Journal of Pastoral Care & Counseling</i>, 66, 3, 2013, str. 1-16. - _____. "Effective Islamic Spiritual care: Foundations and Practices of Imams and Other Muslim Spiritual Caregivers". Wilfrid Laurier University, PhD Dissertation, 2011. Dostupno na internetu. - Jalom, Irvin. <i>Čari psihoterapije</i>. Beograd: Psihopolis, 2011. Odabrana poglavlja. - Kobeisy, Ahmed Nizar. <i>Counseling American Muslims: Understanding the Faith and Helping the People</i>. Westport, Conn.: Praeger Publishers, 2004. Odabrana poglavlja. - Lawson, Kenneth. "Doctrinal Tension: The Chaplain and Information Operations." <i>Military Intelligence Professional Bulletin</i>, 35, 2, 2009, str. 24-31. - Macanović, Nebojša i Nadarević, Damir. <i>Penološka andragogija</i>. Banja Luka: EDC, 2014. Odabrana poglavlja.
--	---

	- Mattson, Ingrid. "Dignity and Patient Care: An Islamic Perspective." <i>The Yale Journal for Humanities in Medicine</i>, 2002. Dostupno na: http://info.med.yale.edu/intmed/hummed/yjhm/spirit/dignity/imattson.htm - Osman M. Ali, Milstein, Glen, and Marzuk, Peter M. "Imam's Role in Meeting the Counseling Needs of Muslim Communities in the United States." <i>Psychiatric Services</i>, 56, 2005, str. 202-205. - Shehu, S. <i>Towards an Islamic Perspective of Developmental Psychology</i>. 2002. Retrieved from: http://www.islamonline.net/english/Contemporary/2002/05/article7-a.shtml. - Sinanović, Osman, Hafizović, Rešid i Pajević, Izet. (Ur.). <i>Duhovnost i mentalno zdravlje</i>. Sarajevo: Svjetlost, 2002. Odabrana poglavlja. - Slankamenac, J.N. <i>Pastoralna psihologija</i>. Zagreb: ITG, 2001. Odabrana poglavlja. Dostupno na internetu. - Stone, Howard. <i>Crisis Counselling</i>. Minneapolis: Fortress Press, 2009. Odabrana poglavlja. - Szentmartoni, Mihaly. <i>Osjetljivost za čovjeka: Pastoralna psihologija</i>. Zagreb: Glas Koncila, 2009. Odabrana poglavlja. - Vukšić, Tomo. „Zakonske i druge pravne pretpostavke pastora zdravstva u Republici Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini“. <i>Služba Božja</i> 53, 2013, str. 377-393. Dopunska: - Badri, Malik. <i>AIDS/SIDA i kriza modernog svijeta u svjetlu islama</i>. Sarajevo: El-Kalem, 2002. Odabrana poglavlja. - Bezić, Ivan. „Pastoralna psihologija“. <i>Bogoslovska smotra</i>, vol. 60 (1990), str. 95-105. Dostupno na http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=57446&lang=en. - Bubalo, Ivan. Brak i obitelj u promijenjenom društveno-kulturnom kontekstu. <i>Bogoslovska smotra</i>, 85, br. 3, 2015, str. 647-664. Dostupno na internetu. - Havelka, Nenad. <i>Zdravstvena psihologija – nastavni tekstovi</i>. Zagreb: Zdravstveno veleučilište, 2006. - Jihad Levine, S.E. "Muslim Chaplains in America: Voices from the First Wave." <i>Reflective Practice: Formation and Supervision in Ministry</i>, 29, 2004, str 142-147. - Salihspahić, Džemal. <i>Imam – ličnost, uloga i značaj</i>. Visoko: Medresa „Osman ef. Redžović“, 2014. - Sinanović, Osman, Hafizović, Rešid i Pajević, Izet. (Ur.). <i>Duhovnost i mentalno zdravlje</i>. Sarajevo: Svjetlost, 2002. - Smajić, Aid. <i>Radni stres i sagorijevanje kod bh. imama: stanje, uzroci i suočavanje</i>. Sarajevo: El-Kalem i FIN, 2020. - _____. „Religija u susretu sa savremenom psihologijom: iskustvo Katoličke crkve“. <i>Context: Časopis za interdisciplinarne studije</i>. Sarajevo, Centar za napredne studije, vol 4, br. 1, 2017, str. 7-26. - _____. „Trening asertivnosti u djelima ranih muslimanskih učenjaka“. <i>Novi muslim</i>, 20, 2004, str. 50-60.
--	--

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Njemački jezik za islamske studije I		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni	Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 15; Vježbe: 45		
Odgovorni nastavnik	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Poznavanje njemačkog jezika na nivou A2.2. i razgovor		
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Postizanje nivoa B1.1 u poznavanju njemačkog jezika;		

	2. Sposobnost vođenja razgovora o islamskim temama na njemačkom jeziku; 3. Sposobnost vođenja diskusije sa maternjim govornicima njemačkog jezika s ciljem pojašenjenja islamskih pitanja na nivou zainteresiranih i obrazovanih laika.
Tematske jedinice:	1. Temeljni pojmovi islama na njemačkom jeziku 2. Povijest islama I 3. Povijest islama II 4. Islam i zemlje njemačkog govornog područja I 5. Islam i zemlje njemačkog govornog područja II 6. Islam u javnom diskursu u zemljama njemačkog govornog područja I 7. Islam u javnom diskursu u zemljama njemačkog govornog područja II 8. Provjera znanja I 9. Islamski propisi I 10. Islamski propisi II 11. Žena u islamu / žena muslimanka I 12. Žena u islamu / žena muslimanka II 13. Halal i haram 14. Islam i Zapad 15. Konačna provjera znanja
Ishodi učenja:	Znanje: B1.1. Njemački jezik Vještine: vođenje informativnog i argumentativnog razgovora o islamskim temama Kompetencije: aktivno i pasivno znanje stručnog govornog jezika.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 1: Svijet bez siromaštva SDG 2: Svijet bez gladi SDG 3: Zdravlje i blagostanje SDG 4: Kvalitetno obrazovanje SDG 5: Spolna ravnopravnost SDG 6: Čista, pitka voda i higijenski uvjeti SDG 7: Pristupačna i čista energija SDG 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast SDG 10: Smanjenje nejednakosti SDG 13: Odgovorni na klimatske promjene SDG 14: Očuvanje vodenog svijeta SDG 15: Očuvanje života na kopnu SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije SDG 17: Partnerstvom do ciljeva
Metode izvođenja nastave:	Na predavanjima se rade uvježbavanje diskusija nazadate islamske teme poput: status žena, halami haram, džihad, islam i terorizam i dr. zavisno od aktuelnosti tema u javnom diskursu. Na vježbama se napisanim tekstovima uvježbava osnovna i specifična leksika, gramatička pravila, čitanje, pisanje i razumijevanje pisanog teksta na islamske teme.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Aktivnost na času, razumijevanje pitanja, davanje argumenata, vođenje diskusije, postavljanje kontrapitanja
Literatura:	Obavezna: Menschen Kursbuch + Arbeitsbuch A2.2. / B1.1.

Šifra predmeta: INOP 3512		Naziv predmeta: Engleski jezik za islamske studije I	
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 45 Vježbe: 30; Lektorske vježbe: 15	
Odgovorninastavnik/ci		Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada	
Preduslov za upis:		Smatra se da je student, kroz prethodno obrazovanje, postigao minimalno nivo B1 (prema ZEROJ-u).	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Predmet ima za cilj: - Produbiti poznavanje islamske teološke terminologije na engleskom jeziku s kojom će se student u budućnosti susretati te unaprijediti jezičke kompetencije, prije svega u govornoj i pisanoj produkciji studenta kao samostalnog korisnika engleskog jezika prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ/CEFRL, Common European Framework of Reference for Languages) - Navedeno se postiže obradom tematskih sadržaja u vidu tekstova iz područja Islamske teologije, kao i korištenjem drugog autentičnog i aktualnog materijala iz masovnih medija, kao temelj za pisanje kratkih osvrti i diskusija s ciljem produbljivanja produktivnih vještina (pisanje i govor), te usvajanjem i proširivanjem specifičnog teološkog vokabulara za efikasno komuniciranje ideja na engleskom jeziku. - Težište predmeta je na produktivnim jezičkim vještinama (pisanje i govor) s ciljem osiguranja temelja za buduće aktivno sudjelovanje u međureligijskom dijalogu. - Jedan od važnih ciljeva jeste osposobljavanje imama da adekvatno odgovori potrebama savremenog džemata koji ima tendenciju otvaranja prema široj društvenoj zajednici, postajući, na taj način, i predmet interesovanja strancima koji nerijetko žele iz prve ruke saznati nešto o islamu i njegovoj praksi u BiH, a sve u svrhu unaprijeđenja međureligijskog dijaloga. Cilj predmeta jeste osposobiti imame da samostalno razvijaju komunikacijske kompetencije i ovladaju vještinama za uspješno vođenje usmene i pismene konverzacije u kojoj će biti u stanju da, na osnovu stajališta Islama po određenom pitanju, artikuliraju svoje mišljenje o raznim aktualnim temama.	
Tematske jedinice po sedmicama:		16. Upoznavanje s planom i koncepcijom vježbi, materijalima te načinom ocjenjivanja. Definiranje	

	ESP-a (<i>English for Specific Purposes / Engleski za posebne namjene</i>). Uvodne vježbe. 17. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Razumijevanje stubova Islama</i>. Islamski i imanski šarti kao neiscrpni izvor argumenata i odgovora na mnoga pitanja i probleme u čovjekovoj svakodnevnici. 18. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Život Poslanika, alejhisselam / Upotreba Hadisa u svrhu argumentacije</i>. Jezičke vještine u fokusu: Opis života ličnosti - životopis, kreiranje 'flow charts' tj. dijagram/prikaz hronološkog toka događaja, pasivni glagolski oblici. 19. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Islam/Kur'an i nauka</i>. Kur'anske mudžize – naučne činjenice Jezičke vještine u fokusu: Načini iznošenja činjenica i ličnih stavova/mišljenja. Razdvajanje neutralnog/objektivnog i emotivnog/subjektivnog jezika. 20. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Islam i okoliš</i> Jezičke vještine u fokusu: Prenošenje informacije uz pomoć parafraziranja. Izvještavanje/prenošenje događaja i razgovora. 21. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Životni stil, zdravlje i Islam</i> Jezičke vještine u fokusu: Organiziranje vokabulara i bilješki / 'mind mapping', vještina letimičnog čitanja (skimming) u potrazi za suštinom teksta – intenzivno čitanje za posebnom informacijom, planiranje akademskog teksta (naslov, struktura i stil). 22. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Međuljudski odnosi i Islam</i> (porodični odnosi, društveni odnosi, društvene mreže, itd.) Jezičke vještine u fokusu: 'mind mapping', prepoznavanje objašnjenja i definicija u saslušanom predavanju, koncizno zapisivanje/bilježenje uz pomoć kratica, kratko istraživanje uz upotrebu rječnika, enciklopedija i interneta. 23. Polusemestralni ispit 24. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Zapadnjačka kultura mladih (youth culture) vs. islamski odgoj djece</i> Jezičke vještine u fokusu: Upotreba kondicionala prilikom izražavanja mogućnosti i vjerovatnoće. Poređenje i kontrastiranje. Koherentnost teksta. 25. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Retorika/govornništvo</i> (Poslanikova s.a.v.s. retorika, retorika u historijskoj perspektivi, moć retorike). Jezičke vještine u fokusu:
--	--

	Faze pripreme govora (inventio, distributio, elocutio, memoria, actio), metode ubjeđivanja, oslonci u govorništvu (etos, patos, logos), slušanje govora, dizajniranje govora, strategije, kompozicija govora, retoričke figure, argumenti, neverbalni govor. 26. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Islam u Evropi</i>: ključne teme, problemi i izazovi s kojima se suočavaju muslimani u nemuslimanskim zemljama. Suočavanje s problemima – izazov imamima u dijaspori. Traganje za odgovorima u Kur'anu i Sunnetu Poslanika s.a.v.s / Hadisu. Jezičke vještine u fokusu: Formiranje pretpostavki na osnovu naslova teksta, intenzivno čitanje, funkcija teksta, vezne riječi i fraze za akademske potrebe (nabrajanje, iznošenje ciljeva i primjera, isticanje, uopštavanje, iznošenje posljedica i uzroka, prijelaz na drugu temu, izrazi za kontrastiranje i poređenje, izrazi za slaganje, izvođenje zaključaka i sažimanje). 27. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Islamofobija</i> Jezičke vještine u fokusu: Usmeno argumentiranje, priprema argumenata na određena tematska pitanja – debata u učionici. 28. Tematska jedinica i vokabular iz oblasti: <i>Sloboda religije kao okvir za razvoj islamske kulture u Evropi</i>. Sloboda vjerovanja i vjerskog govora i zaštita ove slobode. Sloboda religije vs. druge slobode (potencijalni konflikti). Jezičke vještine u fokusu: Poređenje oprečnih mišljenja i stavova, parafraziranje i sažimanje teksta, priprema izvještaja. 29. Rezime/ Rekapitulacija 30. Usmeni ispit
Ishodi učenja: (Znanje, vještine, kompetencije, vrijednosni stavovi)	Student poznaje teološke pojmove i specifični vokabular koji odlikuje islamski teološki žanr na engleskom jeziku. Student se samostalno koristi autentičnim i aktualnim medijskim materijalom koji tretira različite teme iz oblasti islamskih studija, te stručnom literaturom na engleskom jeziku u svrhu istraživanja. Sposoban je napisati refleksiju, pripremiti i održati usmenu prezentaciju te sudjelovati u diskusijama o navedenim temama. U svojoj govornoj i pisanoj produkciji student je sposoban adekvatno povezivati islam s evropskim kontekstom, oslanjajući se pritom na Kur'an i hadis, Poslanikov s.a.v.s. život i praktični život vjernika u svrhu argumentiranog iznošenja vlastitog stava na

	najpozitivniji način, a kako bi doprinio međureligijskom dijalogu.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 1: Svijet bez siromaštva SDG 2: Svijet bez gladi SDG 3: Zdravlje i blagostanje SDG 4: Kvalitetno obrazovanje SDG 5: Spolna ravnopravnost SDG 6: Čista, pitka voda i higijenski uvjeti SDG 7: Pristupačna i čista energija SDG 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast SDG 10: Smanjenje nejednakosti SDG 13: Odgovorni na klimatske promjene SDG 14: Očuvanje vodenog svijeta SDG 15: Očuvanje života na kopnu SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije SDG 17: Partnerstvom do ciljeva
Oblici i metode izvođenja nastave:	- Vježbe Vježbe se izvode u stalnoj interakciji nastavnika sa studentima, bez obzira na vrstu nastavne aktivnosti. Vježbe integrisanih vještina čitanje/pisanje, slušanje/govorenje, npr. vježba govorenja po saslušanom predavanju, odnosno vježba izražavanja u pisanoj formi kao odgovor/reakcija na pročitani tekst. Učešće u diskusiji na času. Timski rad, mape uma. - Konverzacija Vježbe konverzacije se izvode u stalnoj interakciji izvornog govornika (lektora) sa studentima. Zadaci kroz koje će studenti vježbati da kratko pišu i govore o obrađivanim teološkim temama sa svjetovne perspektive. Diskusije. Timski rad. - Samostalni zadaci Držanje kratkog govora, pisanje zadataka uz prethodno istraživanje nastavne teme, refleksivne bilješke o tematskoj jedinici • Konsultacije
Metode vrednovanja i provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Učešće u nastavi 5% - Usmeni ispit iz konverzacije 20% - Semestralni pismeni zadaci 30% - Završni pismeni ispit/rad 45%. Student je obavezan ostvariti minimalno 55 % od predviđenog ukupnog broja bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.
Literatura:	Obavezna: 1. Odabrani tekstovi i materijali za vježbe

	Dopunska: 2. Ruqaiyyah Waris Maqsood, <i>Examining Religions - Islam</i> 3. Amna Bedri, Fiona McGarry, <i>English for Islamic Studies</i> 4. Jednojezični rječnik engleskog jezika (online Learner's Dictionaries) 5. Murata, Sachiko, Chittick, William C., <i>The Vision of Islam</i>, Suhail Academy, Lahore, 2005.
--	---

Silabusi izbornih predmeta

1. Specijalizacija u oblasti islamskog dušebrižništva i savjetovanja

Šifra predmeta:	Naziv predmeta: Služba imama u vojsci		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15		
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa glavnim odrednicama pozicije imama u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine; upoznati studente sa pravnim položajem i misijom imama u OS BiH; osposobiti studente za rad i djelovanje u okvirima ove državne strukture.		
Tematske jedinice:	1. Upoznavanje sa planom predavanja, uređenjem države i OS BiH. 2. Oružane snage i specifičnosti života pripadnika OS. Vjerski život u oružanim snagama i armijama država članica NATO-a i druga iskustva organizacije vjerskog života. 3. Struktura službe imama u OS BiH, glavni nositelji vjerskog života, najbitniji duhovni i edukativni sadržaji muslimana pripadnika OS BiH. 4. Imamska služba i njen utjecaj na religioznost pripadnika OS BiH. 5. Specifična akaiidska pitanja vezana za služu u vojsci. 6. Specifična pravna pitanja za muslimane pripadnike vojske, armije i oružanih snaga. 7. Komparacija vjerskog života pripadnika OS BiH i OS Kraljevine Jordana. 8. Polusestestralni ispit. 9. Rat i mir u izvorima islama. 10. Etika ratovanja u Kur'anu i Sunnetu. 11. Imamska uloga u psihološkoj potpori i socijalnoj podršci pripadnicima OS BiH. 12. Specifičnosti džume namaza i njenih tema u OS BiH. 13. Duhovni odgoj pripadnika Oružanih snaga BiH. 14. Ključni parametri muslimanske religioznosti u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. 15. Rezime i analiza efekata prisustva vjerskog života u OS BiH.		
Ishodi učenja:	Znanje: studentističuuvid u temu imamske službe u OS BiH.		

	Vještine: razvijaju sposobnost da nose misiju vjere islama među pripadnicima Oružanih snaga i širem društvenom kontekstu. Kompetencije: stiču kompetenciju rada u OS BiH i drugim sličnim institucijama države zaduženim za sigurnost građana.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	predavanje, prezentacije, čitanje i analiza teksta
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni:</i> Aktivnost nastavi: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova. <i>Vanredni:</i> Seminarski rad: 20 bodova; Prva parcijala: 30 bodova; Završni ispit: 50 bodova.
Literatura:	Obavezna: <i>PRAVILNIKO organizaciji i načinu funkcioniranja vjerske službe u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine</i> – Ministarstvo odbrane BiH SPORAZUM o uspostavi, organiziranju i načinu funkcioniranja Vojnog muftijstva kao sastavnog dijela jedinstvene vjerske službe u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine Zbornik radova okruglog stola: Imamska služba u vojsci, Novo Sarajevo, Sarajevo, 2009. "Komparativna studija imamske službe u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine i članicama NATO-a (USA i Holandije)" (magistarski rad Harisa Hadžića, mentor prof. Dr. Hfz. Kenan Musić odbranjen 7. 10. 2021.) Dopunska: Hisham Altalib, <i>Vodič za islamsko djelovanje</i>, prevela Velida Selmanagić, IZ u BiH, Udruženje ilmijje, Sarajevo, 2000, „Islamski koncept mira, slobode i sigurnosti“ zbornik radova sa okruglog stola održanog u Sarajevu, 25. aprila 2017. godine izdavač „El-Kalem“, Sarajevo, 2017. godine.

Šifra predmeta: INRP 3531		Naziv predmeta: Porodično savjetovanje	
Ciklus: II	Godina: V	Semestar: XI	Broj ECTS kredita: 6
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15	
Odgovorni nastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada.		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet pruža teorijsko znanje o porodici, životnim i porodičnim procesima i ciklusima, te pravcima i procesu porodičnog savjetovanja/terapije ali i razvija praktične vještine savjetovanja bračnih drugova, roditelja i drugih članova uže i šire porodice te posredovanja u bračnim i porodičnim konfliktima. Kolegij objedinjuje spoznaje		

	porodične psihologije, psihoterapije, islamskog bračnog i porodičnog prava. Cilj predmeta je upoznati studente sa osnovnim teorijskim konceptima porodice i porodične terapije/savjetovanja, kao i sa normalnim procesima u porodici, životnim ciklusima, porodičnim stablom (genogramom). Kroz ovaj kolegij studentima također treba omogućiti uvid u odabrane škole porodične terapije a) kao preduslov za stjecanje savjetodavnih vještina za valjano i uspješno savjetovanje članova porodice u momentima značajnih porodičnih i životnih ciklusa i konfliktnih situacija i b) kao priliku za savjetodavni angažman muslimanskog teologa u savremenom okruženju.
Tematske jedinice:	1. O braku, porodici i porodičnoj terapiji 2. Osnovni koncepti porodične terapije 3. Normalni procesi u porodici 4. Životni ciklusi i konflikti/sukobi unutar porodice 5. Porodično stablo-genogram 6. Prvi intervju 7. Pravci i škole porodične terapije 8. Strukturalna porodična terapija 9. Strateška porodična terapija 10. Integrisani strukturalno/strateški pristup 11. Proces porodične terapije 12. Psihoterapijska praksa 13. Posredovanje u porodičnim/bračnim konfliktima 14. Islam i porodično savjetovanje 15. Rekapitulacija
Ishodi učenja:	<i>Znanje:</i> Studenti će moći pojasniti osnovne koncepte porodice, porodične procese i cikluse, konflikte/sukobe i napraviti genogram te znati njihovu ulogu u nastajanju i rješavanju porodičnih sporova i sukoba u različitim pravcima porodične terapije, kao i osnove islamskog bračnog prava. <i>Vještine:</i> Studenti će moći prepoznati tipove porodice, specifične obrasce porodične dinamike, najčešće porodične probleme, sukobe i njihove uzroke te članovima porodice moći pružiti podršku u njihovom dijagnosticiranju i prevazilaženju i razvoju zdrave i funkcionalne porodice. <i>Kompetencije:</i> Studenti će moći uspješno primjenjivati savjetodavni i medijacijski pristup u intervenciji i podršci porodici i njenim članovima u rješavanju konkretnih porodičnih problema.
Cilj održivog razvoja (SDG):	- SDG 3: Zdravlje i blagostanje - SDG 4: Kvalitetno obrazovanje - SDG 5: Spolna ravnopravnost - SDG 10: Smanjenje nejednakosti - SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije - SDG 17: Partnerstvom do ciljeva
Metode izvođenja nastave:	- Predavanja - Prikaz i analiza studija slučaja - Simulacije savjetovanja kroz „igranje uloga“ - Seminar
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Prisustvo i učešće u nastavi 10% - Seminarski rad 20% - Prvi parcijalni ispit 30% - Drugi parcijalni ispit 40%

Literatura:	Obavezna: - Asen, E. i Tomson, P. <i>Porodična rješenja u praksi</i> (Beograd: Radunić, 2001). - Dalos, R. i Drejper, R. <i>Sistemska porodična psihoterapija: Teorija i praksa</i> (Novi Sad: Psihopolis institut, ?). - Milojković M., Srna J., i Mićović R. <i>Porodična terapija</i>. Centar za brak i porodicu, Beograd (1997). - Ahmed, S. and Amer, M. M. (Eds.) <i>Counseling Muslims: Handbook of Mental Health Issues and Interventions</i> (New York: Routledge, 2012). Dopunska: - Gabor ., Keitner M., Heru, Ira D. Glick. <i>Clinical Manual of Couples and Family Therapy</i>, APA Publishing (2009). - Onedera Jill D. (ed.) <i>The Role of Religion in Marriage and Family Counseling (The Family Therapy and Counseling Series)</i>, 2007. - Browning S. and Pasley K. <i>Contemporary Families: Translating Research Into Practice</i>, Routledge, (2015). - Rivett M. and Street E. <i>Family therapy -100 Key Points and Techniques</i>, Routledge, (2009). - Sperry L. <i>Core Competencies in Counseling and Psychotherapy: Becoming a Highly Competent and Effective Therapist</i>. Routledge, (2010). - Taibbi R. <i>Doing Family Therapy</i>. New York, Guilford Press, (2007).
--------------------	---

Šifra predmeta: INRP 3532	Naziv predmeta: Socijalna pedagogija		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 6
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada.		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobiti studente da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na vježbama i seminarima ovladaju temeljnim spoznajama u području specijalne pedagogije, utemeljenja osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja u području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba i preveniranja poremećaja u ponašanju.		
Tematske jedinice:	1. Razvoj socijalne pedagogije. 2. Savremena socijalna pedagogija kao znanost o odgoju (intencionalnoj socijalizaciji) osoba s poremećajima u socijalnom ponašanju. 3. Odnos socijalne pedagogije prema ostalim znanstvenim disciplinama o poremećajima u ponašanju. 4. Zadaće socijalne pedagogije. 5. Pojmovi i termini: socijalno učenje, odgoj, preodgoj, socijalizacija, resocijalizacija, integracija, reintegracija, rehabilitacija, tretman. 6. Priroda poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja. 7. Temelji, moć i granice odgoja osoba s poremećajima u ponašanju. 8. Savremena shvaćanja etimologije poremećaja u ponašanju. 9. Ovisničko ponašanje djece i mladih: postupci i procesi pedagoške prevencije. 10. Programi prevencije.		

	11. Uloga religijskog odgajatelja u području socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba i planiranju i realiziranju preventivnih djelatnosti. 12. Odnos društva prema osobama s poremećajima u ponašanju kroz povijest. 13. Temeljna polazišta savremenog odnosa prema osobama s poremećajima u ponašanju. 14. Primjeri sociopedagoškog djelovanja u vrtiću, školi, domovima, zajednici. 15. Antipedagogija i pedagoška viktimologija u odgoju i obrazovanju: pre-opterećenje učenika, školske fobije, apsentiranja od nastave, nasilje, agresivnost, bullying u školi – uzroci, pojave, posljedice, prevencija i terapija.		
Ishodi učenja: (kompetencije – znanje, vještine, stavovi, vrijednosti...)	▪ Prezentirati temeljne spoznaje u području specijalne pedagogije i ključnu terminologiju. ▪ Razumjeti temeljna obilježja kompleksnih socijalnopedagoških aspekata poremećaja u ponašanju. ▪ Pokazati kritičku i emancipacijsku sociopedagošku osjetljivost. ▪ Neposredno odgojno djelovati u području odgoja i socijalizacije djece, mladih i odraslih osoba i preveniranja poremećaja u ponašanju.		
Cilj održivog razvoja (SDG):	▪ SDG 3: Zdravlje i blagostanje ▪ SDG 4: Kvalitetno obrazovanje ▪ SDG 5: Spolna ravnopravnost ▪ SDG 10: Smanjenje nejednakosti ▪ SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije ▪ SDG 17: Partnerstvom do ciljeva		
Metode izvođenja nastave:	▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci	▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktični rad	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata.	5,5	10
	Individualni/timski projekat.	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Literatura:	Obavezna: 1. Bašić, Koller-Trbović, Uzelac (ur.) (2004). Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. 2. Marburger, H. (1987). Razvoj i koncepti socijalne pedagogije, Zagreb: Fakultet za defektologiju. 3. Uzelac, S. (1995): Socijalna edukologija, Sagena, Zagreb. Dopunska: 1. Bašić, Ferić, Kranželić (2001). Od primarne prevencije do ranih intervencija, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.		

2. Specijalizacija za rad u dijaspori

Šifra predmeta: INIC 3531		Naziv predmeta: Islam u Evropi	
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III / IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 (Predavanja: 30 i Vježbe: 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nijedan.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je proširivanje znanja i sposobnosti kritičke analize i akademske artikulacije mišljenja kod studenata o pitanjima koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi kao što su: uzajamne evropsko-muslimanske percepcije, multikulturalizam, islamofobija, mjesto islama u javnom evropskom prostoru, politike priznavanja islama i muslimana, institucionalizacija islama, odnos evropskih muslimana sa ostatkom muslimanskog svijeta, odnos vjere i kulture, islamska materijalna i nematerijalna kultura na evropskom tlu, njen karakter i bogatstvo, stanje i stepen istraženosti te izazovi za njeno očuvanje.		
Tematske jedinice:	1. Islam u Evropi i Sjevernoj Americi: ključne teme i teorijski okviri za njihovo izučavanje 2. Islam i identitet Evrope 3. Zapadnjačke percepcije islama: Islam kao sastavnica evropskog identiteta vs orijentalizam, islamofobija i genocid 4. Okcidentalizam: muslimanske percepcije Evrope 5. Sloboda vjere: okvir za razvoj islamske kulture u Evropi i S. Americi 6. Politike priznavanja: integracija, predstavljanje i institucionalizacija 7. Islam u javnoj sferi evropskih društava: džamije i hidžab 8. Polusestrialni ispit 9. Evro-američki muslimani i muslimanski svijet: transnacionalne mreže i institucije 10. Evro-američki muslimani i muslimanski svijet – nastavak 11. Vjera i kultura: evropski islam ili evro-islamska kultura? 12. Bosanski islam ili „islamska tradicija Bošnjaka“: između norme i prakse 13. Islamska materijalna i nematerijalna kultura u Evropi: karakter i stanje 14. Islamska materijalna i nematerijalna kultura u Evropi: nestajanje 15. Perspektive evropskih muslimana u eri globalizacije i obnove identiteta		
Ishodi učenja: (znanje, vještine, kompetencije)	Student bi nakon odslušanog predmeta trebao biti sposoban: • Akademske utemeljeno prezentirati i kritički analizirati glavna pitanja koja nameće muslimansko prisustvo u Evropi; • Artikulirati i procijeniti različita stajališta po svakoj obrađenoj temi; • Stečena znanja primijeniti u istraživanjima o islamu i muslimanima u Evropi pod mentorstvom nastavnika i saradnika.		
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje		
Metode izvođenja nastave:	1. predavanja, 2. vježbe, 3. video prezentacije, 4. čitanje originalnih izvora, 5. studentske prezentacije, 6. konsultacije, 7. mentorski rad, 8. istraživanje		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Učešće u nastavi (za vanredne studente na instruktivnoj nastavi) 10%; - Seminarski rad 25%; - Pismeni polusestrialni ispit 30%; - Pismeni završni ispit 35%.		

	Za prolaznu ocjenu, pored prisustva nastavi i vježbama, potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja, tj. osvojiti 55% bodova na vježbama i dva ispita pojedinačno.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 3. Hrestomatija „Islam u Evropi“, prir. A. Alibašić. 4. Bilješke sa predavanja <i>Dopunska:</i> Ahmed, M. Basheer, prir., <i>Muslimanski doprinos svjetskoj civilizaciji</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2010. Al-Hassani, Salim T S, prir. <i>1001 Inventions: Muslim Heritage in our World</i>, Manchester, 2007. Alibašić, Ahmet i Muhamed Jusić, prir., <i>Islamofobija: pojam, pojava, prevencija</i>, Sarajevo, El-Kalem i CNS, 2014. Almond, Ian, <i>Predstavljjanje islama u zapadnjačkoj misli</i>, Sarajevo, Centar za napredne studije, 2011. Čolaković, Zlatan i Marina Rojc-Čolaković, <i>Mrtva glava jezik progovara</i>, Podgorica, Almanah, 2004. Hadžijahić, Muhamed, <i>Od tradicije do identiteta: geneza nacionalnog pitanja bosanskih Muslimana</i>, Zagreb, 1990. Hadžimuhamedović, Amra. <i>Naslijeđe, rat i mir</i>, Sarajevo, Sarajevo University Press, 2015, 1-14; 60-64; 286-305. Goody, Jack, <i>Islam u Evropi</i>, Sarajevo: El-Kalem i Centar za napredne studije, 2017. Karčić, Fikret, prir. <i>Muslimani Balkana: „Istočno pitanje“ u XX. vijeku</i>, Tuzla, Behram-begova medresa, 2001. Karčić, Fikret, „Muslimani Balkana na pragu XXI vijeka“, <i>Znakovi vremena</i>, vol. 3, br. 9-10 (2000), str. 209-218. Kujundžić, Enes, <i>Humanistička baština, institucije sjećanja i digitalno doba</i>, Tuzla, 2011, 32-68; 104-111. Lindholm, Tore i drugi., prir., <i>Sloboda vjere ili uvjerenja: priručnik</i>, Sarajevo, Centar za napredne studije, 2015. Mulović, Azra i Hikmet Karčić, prir., <i>Muslimanski svijet: populacija i religioznost</i>, Sarajevo: CNS i Nahla, 2013. Nielsen, Jorgen i drugi, <i>Muslimani u Evropi</i>, Sarajevo, Centar za napredne studije i El-Kalem, 2011. Ramadan, Tarik, <i>Evro-američki muslimani i budućnost islama</i>, Sarajevo, Udruženje ilmijje IZ u BiH, 2007. Ramadan, Tariq, <i>Radikalna reforma</i>, Sarajevo, Centar za napredne studije i El-Kalem, 2011. Roy, Olivier, <i>Sekularizam se susreće sa islamom</i>, Sarajevo, El-Kalem i Centar za napredne studije, 2012.

Šifra predmeta: INIM 3531	Naziv predmeta: Imamski rad i prevencija devijantnih ponašanja		
Ciklus: II	Godina:	Semestar:	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: Predavanja: 30; Vježbe: 15	
Odgovorninastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nema preduslova		

Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznati studente s teorijskim konceptima prevencije poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih, aspektima prevencije, strategijama i programima prevencije te domenama prevencije. Studenti će dobiti znanje o uzrocima, rizičnim i zaštitnim faktorima te prevenciji poremećaja u ponašanju a u okviru rada koji će provoditi kao imami.
Tematske jedinice:	1. Definicija devijantnog ponašanja; 2. Društvene norme i devijantnost; 3. Religioznost i devijantno ponašanje; 4. Represija u vidu socijalne kontrole; Oblici socijalne kontrole; 5. Organizovani oblici društvene akcije na sprječavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i omladine; 6. Vaspitni nalozi; 7. Prevencija devijantnog ponašanja; 8. Polusemestralni ispit; Prevencija društveno neprihvatljivog ponašanja djece i maloljetnika; 9. Društvena reakcija na devijacije; 10. Društvena i religijska reakcija na alkoholizam te prevencija; 11. Društvena i Religijska reakcija na zavisnost od droge te prevencija; 12. Društvena i religijska reakcija na prostituciju te prevencije promiskuitetnog ponašanja; 13. Društvena i religijska reakcija na samoubistvo te revencija samoubistva. 14. Prevencija vjerske radikalizacije (prof. dr. Aid Smajić) 15. Rekapitulacija
Ishodi učenja:	<i>Znanje:</i> Usvojeno teorijsko znanje o devijantnom ponašanju u odnosu na društveni i religijski aspekt; <i>Vještine:</i> Prepoznavanje rizičnih i antisocijalnih ponašanja djece i mladih. <i>Kompetencije:</i> Naučiti osnovne principe prevencije devijantnog ponašanja i mjere uspješnosti preventivnih aktivnosti; definirati, objasniti i adekvatno koristiti aspekte prevencije; upotrijebiti navedene kompetencije u profesionalnom radu na području prevencije .
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	Predavanja Seminari
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Prisustvo i učešće u nastavi 10%, seminarski rad 20 %, Polusemestralni ispit 30 %, završni ispit 40%
Literatura:	<i>Obavezna:</i> Bašić, J. (2009). Teorije prevencije: Prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih. Zagreb: Školska knjiga. Popović-Ćitić, B.(2008). Ptotektivni fakotri poremećaja ponašanja. Beogradska defektorloška škola, r.1, str.113-132 Popović-Ćitić, B. (2007). Praktični modeli planiranja prevacije poremećaja ponašanja u zajednici. Socijalna misao, vol.14, br.4, str. 67-91. <i>Dopunska:</i> Bašić, J., Ferić, M., Kranželić, V. (2001). Od primarne prevencije do ranih intervencija. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

	Bouillet, D., Uzelac, S., (2007): Osnove socijalne pedagogije, Zagreb: Školska knjiga. Popović-Čitić, B. (2005), Prevencija fokusirana na rizične i protektivne faktore kao savremeni pristup prevenciji prestupništva mladih, Socijalna Misao, 12(1), str. 27–55. Popović-Čitić, B., & Popović, V. (2009), Koncept rizičnih i protektivnih faktora - klasifikacioni okviri za potrebe prevencije poremećaja ponašanja dece i omladine, Socijalna Misao, 16(3), str. 43–65. DeFrancesco, J. (1996), Delinquency and substance abuse: A brief analysis, Journal for Juvenile Justice and Detention Services, 11(2), str. 77–78. Jessor, R., Turbin, M. S., Costa, F. M., Dong, Q., Zhang, H., & Wang, C. (2003), Adolescent Problem Behavior in China and the United States: A Cross-National Study of Psychosocial Protective Factors, Journal of Research on Adolescence, 13(3), str. 329–360.
--	--

Šifra predmeta: INOP 3512	Naziv predmeta: Engleski jezik za islamske studije II		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Vježbe: 30; Lektorske vježbe: 15	
Odgovorninastavnik/ci	Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Predmet ima za cilj: - Kroz vježbe usmene i pismene produkcije teksta, unaprijediti produktivne jezičke vještine kod studenata kao samostalnih korisnika engleskog jezika prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ/CEFRL, Common European Framework of Reference for Languages), produbljivanjem vještine usmenog izražavanja te razvijanjem vještine pismenog izražavanja, na koju se ovaj predmet posebno fokusira. - Cilj je kod bosanskohercegovačkih imama osigurati temelje za aktivno sudjelovanje u međureligijskom i interkulturalnom dijalogu sa Zapadnim svijetom, ne samo usmenom, nego i pismenom dijalogu, kakav se danas nerijetko odvija putem interaktivnih (novih) medija. Aktivno uključivanje bh. imama u ovu vrstu dijaloga ili komunikacije je od posebne važnosti s obzirom na činjenicu da je sve više argumenata koji upućuju na antifunkcionalnu tematizaciju interkulturalne komunikacije koju provode mediji. Riječ je o prenaplašeno negativnom prikazu muslimana od Zapadnih medija, što, umjesto da smanjuje,		

	zapravo raspiruje sukobe i predrasude o muslimanima i islamu u ovom dijelu svijeta. - Navedeno se postiže kontinuiranim radom na slobodnom pisanom izrazu i diskusijama o relevantnim savremenim islamskim temama. - Tematsku osnovu za rad na pismenoj produkciji teksta sačinjavaju prikladni autentični i aktualni materijali iz različitih (pisanih i govornih) medija, didaktički prilagođeni s ciljem razvijanja produktivnih jezičkih vještina (pisanje i govor). - Cilj predmeta jeste osposobiti imame da samostalno razvijaju komunikacijske kompetencije i ovladaju vještinama za uspješno vođenje dijaloga, kako usmenog, tako i pismenog, prilikom kojeg će biti u stanju da, na osnovu stajališta Islama po određenom pitanju, artikuliraju svoje mišljenje o raznim aktualnim temama
Tematske jedinice po sedmicama:	1. Upoznavanje s planom i koncepcijom vježbi, materijalima te načinom ocjenjivanja. Uvodne vježbe. 2. Proces pisanja teksta / rada na tekstu. 3. Pripreme (prewriting), pisanje preliminarne verzije teksta (drafting), revidiranje teksta (revising). 4. Pisanje pasusa (paragraph) Tema pasusa (topic), tematska rečenica (topic sentence), cjelina (unity), koherentnost (coherence). Interpunkcija. 5. Narativni tekst / tehnike pripovijedanja (Priča o Jusufu a.s. i dr.) Pripovijedanje u prezentu (present narration) i u prošlom vremenu (past narration). Koherentnost, vremeski prilozi i izrazi za niz ili slijed događaja, Adverbijalne vremenske klauze. 6. Deskriptivni tekst / tehnike deskripcije. Opis mjesta i osobe. Mjesni prilozi i zavisne pridjevske klauze. 7. Tehnike izlaganja (expository text). Upotreba generalizacije, specifičnih detalja, primjera i njihovo organiziranje unutar teksta. Prijelazni izrazi i fraze. 8. Parcijalni ispit 9. Pisanje eseja: teza (thesis statement), pripreme, struktura eseja i faze sastavljanja, zaključak. 10. Jezička funkcija egzemplifikacije u tekstu. Navođenje primjera, broj primjera, izbor primjera, koherentnost, organizacija primjera, prijelaz između pasusa, prijelazi na nove primjere, ponavljanje ključnih riječi i fraza. 11. Tehnike komparacije i kontrastiranja. Koherentnost, prijelazni izrazi i fraze kod poređenja i kontrastiranja. 12. Analitički tekst / esej (kauzalna analiza koja ukazuje na uzročno-posljedične veze). Organizacija analize uzroka / Organizacija analize posljedica. Dramatični uvod. Relevantni citati. Koherentnost. Prijelazni izrazi i fraze kod analize uzročno-posljedičnih veza.

	13. Argumentacijski esej / tekst. Organizacija teksta: uvodna teza, analiza i argumentacija, sinteza. 14. Argumentacijski esej / tekst - nastavak. 15. Usmena argumentacija na izabrane islamske teme / Usmeni ispit iz konverzacije. 16. Rezime/ Rekapitulacija
Ishodi učenja: (Znanje, vještine, kompetencije, vrijednosni stavovi)	Student je upoznat s osnovnim vrstama akademskog teksta, poznaje faze procesa pisanja, poznaje osnovne karakteristike pasusa, narativnog i deskriptivnog teksta, izlaganja i eseja. Zna koja je funkcija egzemplifikacije, komparacije i kontrastiranja, analize i argumentacije u tekstu. Student umije napisati prikladan kraći tekst (npr. esej, odgovor na nečiji tekst, ili komentar na aktualna dešavanja u svijetu) na različite teme iz oblasti islamskih studija. Sposoban je, uz određene prethodne pripreme, sudjelovati u diskusijama o različitim islamskim temama. Student je, prije svega, u svojoj pisanoj produkciji sposoban adekvatno povezivati islam sa zapadnoevropskim kontekstom. Pozivajući se na Kur'an i hadis, život Poslanika a.s. te praktični život muslimana, sposoban je argumentirati, kako usmeno, tako i u pisanoj formi, na pozitivan način iznijeti vlastiti stav, kako bi doprinio boljem razumijevanju između muslimana i nemuslimana u Evropi.
Oblici i metode izvođenja nastave:	- Vježbe Vježbe se izvode u stalnoj interakciji nastavnika sa studentima, bez obzira na vrstu nastavne aktivnosti. Vježbe integrisanih vještina čitanje/pisanje, slušanje/govorenje, npr. vježba govorenja po saslušanom predavanju, odnosno vježba izražavanja u pisanoj formi kao odgovor/reakcija na pročitani tekst. Učešće u diskusiji na času. Timski rad, mape uma. - Konverzacija Vježbe konverzacije se izvode u stalnoj interakciji izvornog govornika (lektora) sa studentima. Zadaci kroz koje će studenti vježbati da kratko pišu i govore o obrađivanim teološkim temama sa svjetovne perspektive. Diskusije. Timski rad. - Samostalni zadaci pisanje zadaća uz prethodno istraživanje nastavne teme, reflektivni kraći tekstovi o tematskoj jedinici - Konsultacije
Metode vrednovanja i provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Učešće u nastavi 5% - Usmeni ispit iz konverzacije 20% - Semestralni pismeni zadaci 30%

	- Završni pismeni ispit/rad 45%. Student je obavezan ostvariti minimalno 55 % od predviđenog ukupnog broja bodova ostvarenih u okviru različitih provjera znanja.
Literatura:	Obavezna: 6. Odabrani tekstovi i materijali za vježbe Dopunska: 1. Ruetten, Mary K. Developing Composition Skills – Academic Writing and Grammar, Boston, MA Cengage, 2012. 2. Smalley, Ruetten, Kozyrev. Refining Composition Skills, Heinle & Heinle – Thomson Learning, 2001. 3. Gramatika engleskog jezika 4. Jednojezični rječnik engleskog jezika

Šifra predmeta: INOP 3532	Naziv predmeta: Njemački jezik za islamske studije II		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 30; Vježbe: 30		
Odgovorni nastavnik	Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Poznavanje njemačkog jezika na nivou B1.1. i razgovor		
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Postizanje B1.2/B2 niova poznavanja njemačkog jezika; 2. Sposobnost vođenja razgovora o islamskim temama; 3. Sposobnost vođenja diskusije sa maternjim govornicima njemačkog jezika s ciljem pojašnjenja islamskih pitanja na nivou zainteresiranih i obrazovanih laika		
Tematske jedinice:	1. Povijest islama 1 2. Povijest islama 2 3. Muslimani na Zapadu 1 4. Muslimani na Zapadu 2 5. Islamsko pravo 1 6. Islamsko pravo 2 7. Islam i narodni običaji 8. Provjera znanja I 9. Islam i finansije 1 10. Islam i finansije 2		

	11. Islam i teror 1 12. Islam i teror 2 13. Islam i porodica 1 14. Islam i porodica 2 15. Konačna provjera znanja
Ishodi učenja:	Znanje: B1.2/B2. Njemački jezik Vještine: vođenje informativnog i argumentativnog razgovora na islamske teme Kompetencije: aktivno i pasivno znanje stručnog govornog jezika,
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	Na predavanjima se rade uvježbavanje diskusija na zadate islamske teme poput: status žena, halami haram, džihad, islam i terorizam i sl. zavisno od aktuelnosti tema u javnom diskursu. Na vježbama se napisanim tekstovima uvježbava osnovna i specifična leksika, gramatička pravila, čitanje, pisanje i razumijevanje pisanog teksta na islamske teme.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Aktivnost na času, razumijevanje pitanja, davanje argumenata, vođenje diskusije, postavljanje kontrapitanja
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Menschen Kursbuch + Arbeitsbuch B1.2. / B2.

3. Ostali izborni predmeti

Šifra predmeta: INFI 3531	Naziv predmeta: Savremene fikhske studije		
Ciklus: II	Godina: 5	Semestar: IX	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezni	Ukupan broj kontakt sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa: a) značenjem temeljnih pojmova savremene fikhske misli; b) predmetom, načelima i osnovnim principima savremenih fikhskih studija c) pozicijom šerijata u savremenim društvima; d) savremenim kretanjima i tendencije u savremenim islamskim pravnim istraživanjima; e) fikhskim istraživanjima tema kao što su: intencije šerijata, institucija idžtihada i fetve u savremenom kontekstu, zaštićene vrijednosti Šerijata i modeli primjene Šerijata;		

	f) nedovoljno istraženim temama u savremenim fikhskim radovima, poput savremenih medicinskih pitanja, pitanja halal standarda u prehrani i administracije vakufa; g) pitanjima i odgovorima fetva-i emina, fetvama i rezolucijama Vijeća za fetve Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; h) preporukama, fetvama i rezolucijama nacionalnih vijeća za fetve i međunarodnih akademija šerijatskog prava u oblasti savremenih fikhskih pitanja.
Tematske jedinice:	1. Ciljevi šerijata u savremenim fikhskim studijama I 2. Ciljevi šerijata u savremenim fikhskim studijama II 3. Institucija idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima I 4. Institucija idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima II 5. Modeli primjene šerijata u savremenim državama i društvima 6. Islam i ljudska prava: uvod u problematiku 7. Savremene bankarsko-finansijske transakcije u svjetlu šerijatskih normi 8. Polusemestralni ispit 9. Medicinska pitanja iz šerijatsko pravne perspektive I 10. Medicinska pitanja iz šerijatsko pravne perspektive II 11. Savremeni fikhski problemi muslimanskih manjina 12. Savremena vakufska problematika 13. Koncept građanstva u savremenoj islamskoj pravnoj misli 14. Sigurnost društva u savremenoj islamskoj pravnoj misli 15. Rezime i evaluacija
Ishodi učenja:	Studenti će nakon odslušanog i položenog predmeta biti u stanju da: a) prepoznaju najvažnije probleme koji su predmet analize u savremenim fikhskim studijama (<i>el-buhus el-fikhijje el-mu'asire</i>); b) elaboriraju razvoj diskursa o ciljevima šerijata u savremenim fikhskim studijama c) objasne ulogu idžtihada i fetve u savremenim fikhskim istraživanjima; d) ilustriraju različite modele primjene ili prakticiranja šerijata u savremenim državama; e) analiziraju standarde halala iz ugla islamske pravne doktrine; f) diskutiraju o šerijatsko pravnim i etičkim aspektima savremenih medicinskih postupaka, kao što su vještačka oplodnja, kontracepcija, transplantacijai dr. g) interpretiraju savremene fikhske studije koje se bave kontekstualiziranjem fikha za potrebe manjinskih muslimanskih zajednica

	h) raspravljaju o savremenim vakufskim pitanjima; i) primjene temeljne pojmove, znanja i vjerske prakse na različite savremene fikske studije.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	predavanja, seminari i vježbe; prezentacije, diskusije i dijaloške metode, radionice, rad u parovima, tekstualna metoda, refleksivne bilješke o nastavnoj temi, samostalni zadaci i dr.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<i>Redovni i vanredni studenti:</i> Seminarski rad: 20 bodova Polusestrialni pismeni i usmeni ispit I: 40 bodova Završni pismeni i usmeni ispit: 40 bodova
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Avde, Džasir, <i>Ciljevi Šerijata</i>, CNS, Sarajevo, 2012. 2. Karčić, Fikret, <i>Islamske teme i perspektive</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2009. 3. Karčić, Fikret, <i>Društveno pravni aspekt islamskog reformizma</i>, Islamski teološki fakultet, Sarajevo, 1998. 4. Karić, Enes, <i>Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate</i>, Pravni centar – Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo, 1996. 5. <i>Savremene fikske teme</i> (hrestomatija), prir. Enes Ljevaković, FIN, Sarajevo, 2006. 6. Karadavi, Jusuf, <i>Fikh muslimanskih manjina: kako biti musliman na Zapadu</i>, Libris, Sarajevo, 2004. 7. Muhammed Taqi Usmani, <i>Uvod u islamske finansije</i>, Selsebil, Živinice, 2003. 8. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim, <i>Biomedicina – islamski pogledi</i>, Libris, Sarajevo, 2001. 9. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim, <i>Transplantacija organa, eutanazija, kloniranje i pokusi na životinjama: islamski stav</i>, U. G. Mladi muslimani, Sarajevo, 2005. <i>Dopunska:</i> 1. <i>El-Medželletu-l- 'ilmijje li-l-Medžlisi-l-urubii li-l-ifta' ve-l-buhus</i>, Dablin. 2. Dozo, Husein, <i>Sabrana djela</i>, El-Kalemi FIN, Sarajevo, 2006. 3. Karčić, Fikret, <i>Studije o šerijatskom pravu</i>, Bemust, Zenica, 1997. 4. Ekmeleddin Ihsanoglu, <i>Kultura suživota</i>, Connectum, Sarajevo, 2006. 5. Muhammed Se'id Ramadan el-Buti, <i>Kadaja fikhijemu 'asire</i>, Daru-l-Farabi, 2004. 6. 'Ali Muhjiddin el-Karadagii 'Ali Jusuf el-Muhammedi, <i>El-Kadaja-l-fikhijje-l-mu 'asire</i>, Daru-l-beša'iri-l-islamijje, Bejrut, 2005.

	7. Vehbe ez-Zuhajli, <i>El-Mu'amelatu-l-malijjetu-l-mu'asire</i>, Daru-l-fikr, Damask, 2002. 8. Wael B. Hallaq, <i>Zatvaranje vrata idžtihada: kritička studija</i>, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2006. 9. Ibrahim Džananović, <i>Idžtiħad u prva četiri stoljeća islama</i>, FIN, Sarajevo.
--	--

Šifra predmeta: INAK 3531		Naziv predmeta: Teologija međureligijskog dijaloga	
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni predmet		Ukupan broj kontakt sati: 60 Predavanja: 30; Vježbe: 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Fenomen međukulturalnog odnosno međureligijskog dijaloga itekako je značajan za muslimane općenito, a naročito one koji žive na europskom tlu. Upravo uslijed susreta sa drugim, primarno monoteističkim, religijskim tradicijama, napose na našim podnebljima, od esencijalne je važnosti kod imama konstantno razvijati dijalošku svijest. Stoga je neophodno studente imamskog smjera upoznati sa različitim vrstama teorijskog pristupa dijalogu, ali deriviranim primarno iz muslimanske Tradicije, kao i njegovim kontesktualiziranjem u dimenziji kulture i morala. Kroz sadržaj ovoga predmeta, studenti će se upoznati s temeljnim pojmovljem iz oblasti izučavanja međureligijskog dijaloga. Jednako tako, upoznat će se sa osnovnim, klasičnim ali i savremenim znanstvenim pristupima izučavanju fenomena međureligijskog dijaloga.		
Tematske jedinice:	1. Uvodne napomene I temat: Osnovna terminologija 2. Pojam i definicije dijaloga 3. Dijalog u monoteističkim religijama II temat: Muslimansko razumijevanje međureligijskog dijaloga 4. Kur'an i sunnet kao izvori dijaloga među religijama 5. Razumijevanje međureligijskog dijaloga u intelektualnoj tradiciji muslimana 6. Tesavvufsko razumijevanje međureligijskog dijaloga 7. Međureligijski dijalog i susret kultura 8. TEST III temat: Razmatranje problema dijaloga unutar znanosti religiologije 9. Komparativna religiologija i njen značaj u međureligijskom dijalogu		

	10. Fenomen morala i njegov značaj za međureligijski dijalog 11. Izabrane teme iz komparativne historije religija vezane za međureligijski dijalog IV temat: Praktički aspekti dijaloga i međureligijski dijalog u Bosni i Hercegovini 12. Međureligijski dijalog i prozelitizam u današnjem svijetu (polemos, inkluzivizam, ekskluzivizam) 13. Teološko i religiološko razumijevanje dijaloga sa ateistima i agnosticima 14. Međureligijski dijalog u javnim obrazovnim ustanovama (ISTRAŽIVANJE) 15. Organizacija „Međureligijsko vijeće u Bosni i Hercegovini“
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanjem ovoga modula, studenti će steći osnovna znanja o kontekstu unutar kojega se kroz historiju, ali i danas razvijao odnosno razvijao fenomen dijaloga među sljedbenicima različitih religija. Vještine: Uspješnim savladavanjem ovoga modula, studenti će biti u mogućnosti koristiti se temeljnom literaturom vezanom za pitanje razumijevanje fenomena međukulturalnog i međureligijskog dijaloga, te u praktičnom smislu vjernicima (naročito u džamijama) moći posredovati važnost dijaloga sa sljedbenicima drugih religijskih tradicija. Kompetencije: Poslije ovoga kursa, studenti će moći kompetentno u javnosti interpretirati osnovne značajke o međureligijskom dijalogu, te preuzeti zadaću savjetnika u ustanovama Islamske zajednice, čija je zadaća praćenje te, u određenoj mjeri, interpretiranje aktuelnih tema i problema vezanih za međureligijski dijalog.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije
Metode izvođenja nastave:	1. interaktivna predavanja 80 % 2. radionice 10 % 3. prezentacije studenata 10 %
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	a) redovni studenti 1. Polusemestralni usmeni ispit 40 % 2. Završni usmeni ispit 40 % 3. Prezentacije studenata 20 % b) vanredni studenti Polusemestralni usmeni ispit 50 % Završni usmeni ispit 50 %
Literatura:	Obavezna: 1. Beglerović, Samir, »Svijet bez nasilja i ekstremizma: Od izraza prema značenju«, <i>Znakovi vremena</i> 67 (18/2014.), str. 99.-107.

	- Beglerović, Samir, »Angažiranost vjerskih zajednica i crkava u rješavanju savremenih problema u društvu« <i>Znakovi vremena: Časopis za filozofiju, religiju, znanost i društvenu praksu</i>, Sarajevo 59, (16/2013.) str. 41.-50. - Rešid Hafizović, <i>Muslimani u dijalogu s drugima i sa sobom, svetopovijesne i hijeropovijesne paradigme</i>, el-Kalem, Sarajevo, 2002., str. 33+105. - Silajdžić, Adnan, »Nema istinskog kršćansko-muslimanskog dijaloga bez zrele i odgovorne vjere u Boga«, pogovor u knjizi Miroslava Wolfa, <i>Allah, kršćanski odgovor</i>, Ex libris / Synopsis, Rijeka / Sarajevo, 2015., str. 329-341. - Silajdžić, Adnan, »Značenje i značaj islamske tradicije« u: <i>Islamska tradicija Bošnjaka: izvori, razvoj i institucije, perspektive</i> Rijaset IZ-e u BiH, Sarajevo, 2008., str. 13-22. - Silajdžić, Adnan, <i>40 hadisa sa komentarom</i>, el-Kalem, Sarajevo, 2017., str. 283-290. - Silajdžić, Adnan, <i>Muslimani u traganju za identitetom</i>, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i el-Kalem, Sarajevo, 2006., str. 71-103. - Silajdžić, Adnan, »Recepcija drugih religija u klasičnim muslimanskim djelima«, <i>Zbornik Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu</i> (7/2001.), str. 73-92. Dopunska: - Silajdžić, Adnan, <i>Islam u otkriću kršćanske Europe. Povijest međureligijskog dijaloga</i>, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2003. - Hafizović, Rešid, <i>Stubovi islama i džihad</i>, Conectum, Sarajevo, 2015. - Samir Beglerović, Adnan Silajdžić, Rešid Hafizović, Orhan Jašić, Bajram Dizdarević, <i>Religija i teologija pred izazovima novog svjetskog poretka</i>, „OFF-SET“, Tuzla, 2023. - Rešid Hafizović, <i>Islam u kulturnom identitetu Europe</i>, Institut Ibn Sina, Sarajevo, 2018.
--	---

Šifra predmeta: INIC 3532	Naziv predmeta: Studije genocida		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 (Predavanja: 30 i Vježbe: 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nijedan.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ovaj predmet ima cilj da studente upozna sa pojmom, historijom, okolnostima i posljedicama fenomena genocida u njegovim najrazličitijim oblicima s naglaskom na moderno doba. U tom kontekstu bit će obrađeni karakteristični primjeri genocida u svijetu. Posebna pažnja bit će posvećena agresiji na Bosnu i Hercegovinu 1992-1995 i genocidu nad Bošnjacima, posebno u pogledu motiva (historijska pozadina i korijeni mržnje, neposredni uzroci genocida, uloga ideologije, propagande), sredstava (organiziranje i izvršenje genocida, identifikiranje žrtava, psihologija ubica, uloga posmatrača), međunarodnog odgovora (Šta se		

	znalo? Šta je učinjeno? Šta je moglo biti učinjeno? Koja je odgovornost međunarodne zajednice?) i savremenih posljedica (procesuiranja zločina genocida, reparacija, restitucije, predstavljanja u umjetnosti i književnosti, sjećanja, suočavanja sa individualnom i kolektivnom prošlošću, pomirenjem).
Tematske jedinice:	1. sedmica: Uvod: definicija; kako izučavati genocid: mikro i makro plan; komparacije; Genocid prije 20. st.: Korišteni savremenog genocida; 2. sedmica: Genocid u 20. stoljeću I: Ekstremni genocid - Holokaust 3. sedmica: Genocid u 20. stoljeću II: Genocid na kraju 20. st.: Bosna i Ruanda 4. sedmica: Genocid u 20. stoljeću III: Zašto je 20. st. bilo stoljeće genocida? 5. sedmica: Motivi, historijska podloga i neposredni faktori koji kulminiraju u genocidu – slučaj BiH 6. sedmica: Sredstva: organizovanje genocida, identifikovanje žrtve, psihologija počinioaca i uloga pasivnih posmatrača – slučaj BiH 7. sedmica: Implementacija: Ubijanja, deportiranje, 8. sedmica: Polusestrialni ispit 9. sedmica: Implementacija II: logori, silovanje; Kulturocid / Duhovni genocid 10. sedmica: Vjera i genocid; Zločini na prostoru HZ Herceg Bosne; Odgovornost legalnih vlasti BiH i Armije BiH 11. sedmica: Šta je učinjeno i šta je moglo biti učinjeno? – slučaj BiH: Odgovornost međunarodne zajednice za intervenciju; Embargo 12. sedmica: Posljedice i suočavanje s njima Krivica; Suđenje državama i pojedincima: Njemačka i Japan, Kambodža, MKSJ, MKS 13. sedmica: Reparacije: Jevreji, Romi, BiH; Restitucija: Njemačka, Japan, BiH; Sjećanje 14. sedmica: Pomirenje, praštanje i vjerske zajednice: Njemačka i Japan, BiH; Predstavljanje: film, muzeji, memorijali, literatura 15. sedmica: Poricanje i skrivanje; Dobri ljudi u zlim vremenima: pravednici
Ishodi učenja: (znanje, vještine, kompetencije)	Student bi nakon odslušanog predmeta trebao biti sposoban: - prezentirati pojam, historiju, najčešće okolnosti i posljedice fenomena genocida u njegovim najrazličitijim oblicima s naglaskom na moderno doba; - kritički promišljati slučajeve genocida u savremenom dobu; - suočavati se sa fenomenom genocida bez zapadanja u pojednostavljena objašnjenja i rješenja temeljena na mržnji.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	1. predavanja, 2. vježbe, 3. video prezentacije, 4. čitanje originalnih dokumenata/izvora, 5. studentske prezentacije, 6. konsultacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	- Učešće u nastavi (za vanredne studente na instruktivnoj nastavi) 10%; - Pravovremena izrada eseja 20%; - Pismeni polusestrialni ispit 30%; - Pismeni završni ispit 40%.

	Za prolaznu ocjenu, pored prisustva nastavi i vježbama, potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja, tj. osvojiti 55% bodova na vježbama i dva ispita pojedinačno.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> 1. Hrestomatija <i>Studije genocida</i>, ur. Ahmet Alibašić. 2. Bilješke sa predavanja <i>Dopunska:</i> Balić, Smail, „Međuvjersko pomirenje“, <i>Most</i>, vol. 26, br. 128-29 (39-40) (juli-aug. 2000). Čekić, Smail, <i>Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu: planiranje, priprema, izvođenje</i>, Sarajevo, Institut za istraživanje zločina i Kult B, 2004, 2 toma. Klakić, Slobodan, <i>Zločin bez kazne: genocid nad Srbima: dokumenti o progonu i teroru, svedočanstva o žrtvama, vremenu, mestu i sredstvima zločina</i>, Beograd: Litera, 1991. Kurdulija, Strahinja, <i>Atlas ustaškog genocida nad Srbima 1941-1945</i>, Beograd: Europublic, 1994. Mihrović, Azher i drugi, ur., <i>Žrtve srebreničke apokalipse</i>, Tuzla, Organizacija demobilisanih boraca općine Srebrenica, 2002, 97-100. Mihrović, Azher, <i>Nacionalno mitomansko prokletstvo</i>, Sarajevo, Kaligraf, 2002, 227-43. Mileusnić, Slobodan, <i>Duhovni genocid 1991-1995</i>. Beograd: Muzej Srpske pravoslavne crkve, 1996. Minić, Miloš, <i>Pregovori između Miloševića i Tuđmana o podeli Bosne i Hercegovine u Karađorđevu marta 1991.</i>, Beograd, Društvo za istinu o antifašističkoj NOB u Jugoslaviji (1941-45), 1998. Nikčević, Vojislav P., <i>Istraga poturica: mit ili stvarnost</i>, Podgorica, Almanah, 2001. Opačić, Petar i drugi, ur., <i>Genocid nad Srbima u dvadesetom veku</i>, Beograd: IDD Grafopublik, 1992. Popović, Miodrag, <i>Vidovdan i časni krst</i>, Slavoljublje, Beograd, 1976.

Šifra predmeta: INIC 3533	Naziv predmeta: Imamski rad i savremena urbana kultura		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 5
Status: izborni	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Seminar: 15		
Odgovorni nastavnik	Nastavnici i saradnici izabrani na obast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	Nijedan		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje temeljnim pitanjima urbane kulture na osnovu uvida koja pružaju savremene kulturalne i književne studije, sociologija, antropologija i geografija. Razumijevanje ključnih pojmova i prepoznavanje važnih sadržaja izraza urbane kulture u savremenom svijetu. Osposobljenost za povezivanje bosanskog sa širim regionalnim i svjetskim kontekstom u oblikovanju urbane kulture. Razumijevanje raznovrsnih sadržaja i oblika urbane kulture iz ugla muslimanske intelektualne tradicije. Primjena stečenog znanja u imamskom radu.		
Tematske jedinice:	1. Ključni pojmovi: grad, urbano i kultura 2. Teorijska razmatranja: tipologija urbanih sredina 3. Grad i modernost: industrijalizacija, sekularizacija i individualizam; značaj gradova za nastanak klasnog pitanja		

	4. Urbanizacija južnoslavenskih zemalja u drugoj polovici XX st. i društvene i kulturalne napetosti selo-grad 5. Arhitektura gradova i kulturne vrijednosti; grad kao izvor kulturnog identiteta 6. Urbana kultura mladih: svakodnevnica, sport i dokolica 7. Urbani razvoj Sarajeva kroz povijest od osnivanja do danas 8. Revizija i polusestrialni ispit 9. Sarajevo kao središte urbane kulture u socijalističkoj Jugoslaviji: muzika, film, strip i grafiti 10. Prikaz grada u južnoslavenskim književnostima: Sarajevo i Beograd 11. Urbana kultura podijeljenih gradova: Sarajevo, Mostar, Bejrut i Belfast 12. Novi oblici religioznosti kao dio savremene bosanske subkulture 13. Globalizacija i urbana kultura u Bosni i na južnoslavenskom prostoru: anglizmi u jeziku, film, muzika i video-igrice; uticaj tehnologije i društvenih mreža 14. Razumijevanje urbane kulture iz ugla religijske intelektualnosti i praktičnih potreba rada u džematu 15. Rekapitulacija
Ishodi učenja:	<i>Znanje:</i> Student će steći znanje o glavnim pitanjima, sadržajima i oblicima urbane kulture u savremenom svijetu; razumjet će glavna pitanja, sadržaje i izraze urbane kulture u savremenom društvu iz ugla muslimanske religijske tradicije. <i>Vještine:</i> Student će steći moći opisati glavne oblike savremene urbane kulture; moći će prepoznati veze i razlike u savremenoj urbanoj kulturi Bosne u dinamičkom međuodnosu sa širim uticajima kao rezultat tehnološke, medijske i kulturne globalizacije. Student će moći osmisliti nove sadržaje rada u džematima urbanih sredina. <i>Kompetencije:</i> Student će biti sposoban da govori o pitanjima urbane kulture podjednako jezikom društvenih i humanističkih znanosti kao i muslimanske intelektualne tradicije.
Cilj održivog razvoja (SDG):	SDG 4: Kvalitetno obrazovanje
Metode izvođenja nastave:	2 sata predavanja i 1 sat seminara
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Učešće u nastavi 10%, esej 25%, polusestrialni 30%, i završni ispit 35% konačne ocjene.
Literatura:	<i>Obavezna:</i> Salihspahić, Dž., <i>Imam: ličnost, uloga, značaj</i>, 3. prošireno izdanje, Visoko, 2014. Čaldarović, O., <i>Urbana sociologija: socijalna teorija i urbano pitanje</i>, Zagreb, Globus, 1983. <i>Dopunska:</i> Dimitriadis, G., <i>Studying Urban Youth Culture Primer</i>, Peter Lang, 2008. Fisher, S.C. <i>The Urban Experience</i>, New York, Houghton Mifflin Harcourt, 1984. Menoret, P., <i>Joyriding in Riyadh: Oil, Urbanism and Road Revolt</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 2014. Ilišin, V. „Slobodno vrijeme i kultura mladih,“ u: <i>Mladi između želja i mogućnosti: položaj problemi i potrebe mladih Zagrebačke županije</i>, Zagreb, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2006.

	Neidhardt, J. <i>Arhitektura Bosne i put u suvremeno</i> , Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1957.
--	--

Šifra predmeta: INRP 3533	Naziv predmeta: Andragogija		
Ciklus: II	Godina: II	Semestar: III/IV	Broj ECTS kredita: 6
Status: izborni		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 30; Vježbe: 15	
Učesnici u nastavi:	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada.		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa andragogijom kao pedagoškom disciplinom i temeljnim andragoškim kategorijama. Osposobljavanje studenata za razumijevanje temeljnih društvenih konceptata obrazovanja odraslih i praktični odgojno-obrazovni rad s odraslim ljudima.		
Tematske jedinice:	1. Uvođenje u sadržaj kolegija i upoznavanje sa programskim zadacima i obavezama; Upoznavanje sa pojmom »andragogija«, i temeljnim kategorijalnim pojmovima odgoj i obrazovanje, učenje/podučavanje odraslih. 2. Andragogija kao naučna disciplina; Predmet i odrednice Andragogije kao grane edukacijskih znanosti; Obrazovanje odraslih u globalnom obrazovnom sistemu. 3. Metodologija andragoških istraživanja; Značaj andragoških istraživanja; Vrste andragoških istraživanja; Faze andragoškog istraživanja; Metode, tehnike i postupci andragoških istraživanja; Kvantitativno-kvalitativni pristup u andragoškim istraživanjima. 4. Temeljni koncepti obrazovanja odraslih; Doživotno obrazovanje; Cjeloživotno obrazovanje; Društvo koje uči; Učeća organizacija. 5. Formalno, neformalno i informalno obrazovanje odraslih; Formalno obrazovanje u institucijama; Neformalno obrazovanje i kriza obrazovnih institucija; Informalno obrazovanje u svakodnevnom životu; Formalno, neformalno i informalno obrazovanje kao komplementarne aktivnosti u obrazovanju odraslih. 6. Faktori i funkcije obrazovanja odraslih; Demografske promjene; Socijalne i tehnološke promjene; Obrazovanje u procesima globalizacije; Ekonomski razvoj i obrazovanje odraslih; Kompenzacijska funkcija obrazovanja odraslih; Socijalno-politička funkcija obrazovanja odraslih. 7. Ciljevi obrazovanja odraslih; Obrazovanje odraslih i razvoj društvenih veza i odnosa; Obrazovanje odraslih i ekonomski i tehnološki razvoj; Obrazovanje odraslih i razvoj ličnosti. 8. Obrazovne potrebe i obrazovanje odraslih; Potrebe za obrazovanjem; Motivi za obrazovanjem; Utvrđivanje obrazovnih potreba. 9. Osnovne determinante učešća odraslih u obrazovanju; Razlozi participacije odraslih u obrazovanju; Barijere participacije u obrazovanju odraslih. 10. Temeljna područja obrazovanja odraslih i sistem obrazovanja odraslih: područje funkcionalne pismenosti, područje profesionalnog obrazovanja, područje građanskog obrazovanja, područje obrazovanja za život u porodici, područje zdravstvenog, ekološkog obrazovanja, područje kulturno-estetskog obrazovanja. 11. Osnovne odrednice obrazovanja u odrasloj dobi: pojam odraslosti, zrelost i vrste zrelosti, odrastao čovjek u procesu obrazovanja, saznavni razvoj u odrasloj dobi.		

	12. Učenje u odrasloj dobi; Mogućnosti i granice učenja u odrasloj dobi; Faktori učenja u odrasloj dobi; Iskustvo i mentalna kondicija; Konstrukcija i rekonstrukcija iskustva; Iskustveno učenje; Samousmjereno učenje; Organizaciono učenje. 13. Andragoški ciklus; Faze andragoškog ciklusa; Ispitivanje obrazovnih potreba; Planiranje i programiranje u obrazovanju odraslih. 14. Sistem obrazovanja odraslih; Obrazovanje odraslih u strukturiranju obrazovnih sistema; Integriranost obrazovanja odraslih u sistem obrazovanja u savremenim društvima. 15. Sumiranje postignutih rezultata, samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje; Završna provjera znanja studenata (test i usmeni ispit).		
Ishodi učenja: (kompetencije – znanje, vještine, stavovi, vrijednosti...)	▪ Razumjeti temeljne andragoške kategorije. ▪ Razumjeti osnovnih područja, ciljeve i funkcije obrazovanja odraslih u savremenom društvu. ▪ Analizirati najznačajnije društvene koncepte obrazovanja odraslih. ▪ Praktično poduzimati odgojno-obrazovni rad sa odraslim ljudima.		
Cilj održivog razvoja (SDG):	▪ SDG 3: Zdravlje i blagostanje ▪ SDG 4: Kvalitetno obrazovanje ▪ SDG 5: Spolna ravnopravnost ▪ SDG 10: Smanjenje nejednakosti ▪ SDG 16: Mir, pravda i snažne institucije ▪ SDG 17: Partnerstvom do ciljeva		
Metode izvođenja nastave:	▪ Predavanja ▪ Seminari ▪ Radionice ▪ Vježbe ▪ Timski rad ▪ Samostalni zadaci	▪ Internet ▪ Konsultacije ▪ Mentorski rad ▪ Istraživanje ▪ Prezentacije ▪ Praktični rad	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Obaveza:	Prolaz 55 %	Ukupno 100 %
	Prisustvo i aktivnost studenata.	5,5	10
	Individualni/timski projekat.	22	40
	Završni ispit (pismeni i usmeni).	27,5	50
Literatura:	Obavezna: 1. Kulić, R., Despotović, M. (2005) <i>Uvod u andragogiju</i>. Zenica: Dom štampe. 2. Andrilović, V., Matijević, M., Pastuović, N., Pongrec, S., Špan, M. (1985) <i>Andragogija</i>. Zagreb: Školska knjiga. Dopunska: 1. Jarvis, P. (2010) <i>Adult Education and Lifelong Learning: Theory and Practice</i>. London, New York: Routledge. 2. Osborne, M., Houston, M, Toman, N. (2007) <i>The Pedagogy of Lifelong Learning: Understanding effective teaching and learning in diverse contexts</i>. London, New York: Routledge.		

KRAJ.